

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

לכל אחד יש פוטנציאל אין-סופי, אבל רוב האנשים
חיים עד מאה ועשרים בלי למצות את הכוחות הפנימיים שלהם
ולא זוכים להוליד את עצמם

[מתוך שיעור 'שבת של משיח']

וירא תשפ"א

אי אפשר להגיע לבית הכנסת? הרשם לקבלת נפלאות בדוא"ל: itiel@pnimi.org.il

זירה ה'תשפ"א

- צייר לך משיח** 04
נקודה מעובדת
שלשה ציורים של משיח
ואיך מגיעים אליהם
- שבת של משיח** 05
אמונה ובטחון (31)
על הקשר בין שבת למשיח ומה תפקידם
של שלשת המשיחים – משיח בן יוסף,
משיח בן דוד ורעיא מהימנא
- "ארץ יראה ושקטה"** 22
התוועדות יום הולדת תש"פ
עיון בפסוק "משמים השמעת דין
ארץ יראה ושקטה" ואיך אני יכול
לקבל משהו ש"גדול עליי"
- נועם אלימלך** 29
קירוב כנען
איך מכניס אברהם אבינו את כנען
תחת כנפי השכינה
- ניגון החסידי** 30
ניגון מספר 463
ניגון עליז מי"א תשרי תשפ"א
- עצה על המילה** 31
זהב שלמה
מבצע הגיור של אברהם אבינו
- הסיפור החסידי** 34
הרבי הרש"ב
עבודתו של רבי אצל בעל יום ההולדת
של כ' מרחשון
- מענות ותשובות** 36
תשובות הרב לשואלים
על התכללות של גוף ונפש
ומה היחס לעבר בטיפול נפשי
- פאצור ל'אפיס** 37
"ירא אלקים אתה"
רזי ילמד אותנו על סוגי יראה מה'

הגליון יוצא בשיתוף עמותת יהודים אוהבים יהודים
לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צ'א | מערכת: הרב יוסי פלאי, בעד יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל קוראי **נפלאות** די בכל אתר ואתר, **שבת וירא** הגיעה ואתה עוד גליון מלא בכל טוב, דברי תורה והתוועדויות חסידיות, לכל המשפחה.

השיעור המרכזי השבוע נע, הלוך וחזור, **על הציר בין ציור הגאולה העתידה להשלכות שלו עלינו כאן ועכשיו**, בשיעור מופיעות כמה מערכות ייסוד של מושגים, שמסדרות ומעמיקות את ההתבוננות, כאשר את הכל חורזת **הנימה התובענית לעבודה קשה מצדנו**. מי שרוצה להשאר נינוח, בגבולות הגזרה המוכרים, עד מאה ועשרים – **אולי כדאי שלא יקרא**. אבל מי שנשאו לבו באהבת ה', לפרוץ דרך לגאולה, לעבוד קשה וללדת את עצמו מחדש – **זה שיעור בשבילו**. איך להביא את המשיח? מה תפקידו של כל משיח – משיח בן יוסף, משיח בן דוד ורעיא מהימנא – **ואיך אני מוציא לפועל את ניצוץ המשיח שבי?**

פרשתינו ממשיכה לעסוק בדמותו של **אברהם אבינו** וגם בגליון, המדורים **זהב שלמה**, **נועם אלימלך והמדור לילדים עוסקים בדמותו ומידותיו**. לקראת **יום הח"ן** של השנה, מצורפת גם **התוועדות יום ההולדת של הרב** מאשתקד בחיק המשפחה. וכמובן שתמצאו בגליון את כל המדורים הקבועים והאהובים, **כנגד רוחו של כל אחד ואחד**.

שבת שלום ומבורך!

מערכת נפלאות

הגליון מוקדש לזכות:

הגליון מוקדש לזכות הרכה הנוולדת **תמר רחל** בת רות תחי' **שחר** - **טו מרחשון**. שתגדל להיות חסידה יר"ש ולמדנית

נקודה

מעובדת מתוך השיעור

צייר לך משיח

יותר של ימות המשיח – ידיעת ה' ("לא נתאוו החכמים והנביאים לימות המשיח... כדי לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה... ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כפי כח האדם שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים").

ב"היום לא תמצאנהו בשדה" יש ציור עמוק עוד יותר – המשיח לא נמצא בחוץ, בשדה, וגם לא שייך לשום ציור מוכר במציאות. רק כאשר נקיים "שבו איש תחתיו, אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" יצמח בתוך כל איש במקומו המשיח – "צמח שמו ומתחתיו יצמח". "אלו ואלו דברי אלהים חיים" ושלשת הציורים הם שלשה רבדים בגאולה, ובעצם שלשה משיחים (או שלשה פנים למשיח) – משיח בן יוסף, משיח בן דוד ורעיא מהימנא. הציור נועד כדי שנעבוד – משיח של "אכלהו היום" דורש עבודה קשה להיטיב לעם ישראל ולכל האנושות, בכלל ובפרט, בדאגה לגוף ולנפש (מתוך בחינה מתמדת, במודעות עצמית, מה באמת עושה טוב); משיח של "כי שבת היום להוי'" דורש עבודה קשה לפרסם אלקות ולהחזיר את כולם בתשובה להוי' (מתוך חתירה למודעות אלקית נאורה, השוכחת מצרכי העולם החשוך); אך איזו עבודה דורש משיח של "היום לא תמצאנהו בשדה", בשלילת ציור מוכר למשיח וחיפושו בשדה־האפשרויות הקיים? העבודה הקשה מכל (אך גם הקרובה מכל, "כי קרוב אליך הדבר מאד") של הולדה־עצמית, של מימוש הפוטנציאל המשיחי האיך־סופי הטמון בכל אחד ואחת, מתוך מודעות טבעית למה שנמצא בתוכנו באמת.

בהתייחס לימות המשיח כתב הרמב"ם ש"לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו", ובכל זאת הקדיש שני פרקים בחיבורו לתיאור דמותו של המשיח, תהליך הגאולה וימות המשיח. מדוע? אנחנו מצווים להאמין בביאת המשיח, לצפות לביאתו וגם לעשות כל אשר ביכולתנו כדי להחיש אותה – ובלי 'ציור' של המשיח קשה לעשות זאת. העבודה הקשה של הבאת הגאולה, הנכנסת לפני משורת הדין המחייבת כל יהודי, דורשת 'ציור' לשאוף אליו (אפילו שלא ברור האם בסופו של דבר אותו 'ציור' הוא שיתממש במציאות). חז"ל מספרים שעם ישראל בגלות מצרים השתעשע בשבתות במגלות אודות הגאולה. שבת, יום המנוחה, היא הזמן להציב 'ציור' של גאולה לאורו יש לעבוד קשה בימי המעשה (וכמובן גם בשבת – באופן 'שבת'י). מהפסוק המלמד על סעודות שבת, "אכלהו היום, כי שבת היום להוי', היום לא תמצאנהו בשדה", אפשר לגזור שלשה 'ציורים' של המשיח (המכריז, כל יום, שיבוא "היום"):

"אכלהו היום" מצייר משיח כתקופה של טובה לכלל ולפרט בעם ישראל (ועמו בעולם כולו) – שפע, רווחה ושלוש ("ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות שהטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדינים מצויין כעפר").

"כי שבת היום להוי'" מצייר תכלית פנימית

שיעור

אמונה ובטחון (31)

שבת של משיח

קיצור מהלך השיעור

להבאתו. בעצם, שלשת הציורים מתייחסים לשלשה משיחים שמונה הזהר – משיח בן יוסף, משיח בן דוד ורעיא מהימנא – וממילא כולם נדרשים. **פרק ד** מעמיק בסגולת **שמירת השבת** ושלש הסעודות שבה כדי להנצל משלש פורענויות, שההתמודדות עמן מקבילה – בעבודה הפנימית – להבאת שלשת המשיחים (ועל הדרך גם רמז אקטואלי, המקשר את הנגיף עמו אנו מתמודדים היום לחבלי משיח).

פרק ה חותם בעוד התבוננות מעמיקה, כיצד שלשת המשיחים – שלשת 'צירי' המשיח – פועלים על שלשה צירי יסוד המניעים אנשים בעלי אופי שונה: משיח **בן יוסף** עוסק בטוב לעומת רע; משיח **בן דוד** באור לעומת חשך; **ורעיא מהימנא** באמת לעומת שקר (כאשר אצל כל אחד היעוד המשיחי הוא בטול והתכללות של צד השלילה בצד החיוב). נזכיר כי את כל סדרת שיעורי אמונה ובטחון אפשר לבקש בדוא"ל itiel@pnimi.org.

אחת מסדרות השיעורים החשובות והמאלפות בשנים האחרונות היא סדרת שיעורי "אמונה ובטחון" הנמסרים לבנות תיכון יעלתי-חן. השיעור שלפנינו עוסק ב**סגולת השבת**, ובפרט שלש הסעודות שבה, **להבאת המשיח**. **פרק א** הוא הקדמה של רמזים נאים הקושרים בין השבת, המן והמשיח – כשהכל מתקשר ל**רחל אמנו**, בהתאם לזמן מסירת השיעור.

גם **פרק ב** יוצא מתוך רמז, כשמתוכו צומחת הבנה חשובה על הדרך להבאת המשיח – דווקא מתוך **אהבה פורצת גבולות** ותנועה של נתינה מתמסרת ("בכל מאדך"), ולא הסתפקות ביראה, זהירות ושמירה על שורת הדין.

פרק ג הוא הפרק העיקרי, בו מוסברת החשיבות של 'ציר' המשיח כדי להתייגע על הבאתו. בפרק משורטטים שלשה '**צירי' של משיח** – שנים של הרמב"ם ואחד של החסידות – שכל אחד מהם מזמין עבודה אחרת וסוג מודעות אחר

א. המן – סוד השבת, המשיח ורחל אמנו ה"היום" של המשיח

את המשיח "אימתי קאתי מר" והוא ענה לו, "היום"^א. כאשר המשיח לא הגיע באותו יום,

נרשם ע"י איתאל גלעד^י, לא מוגה. אמונה ובטחון (31) –

אנחנו לומדים על רבי יהושע בן לוי ששאל

השבוע, היא דווקא מהשבת¹ (עליה נאמר "מינה מתברכין כולהו יומין").

על "ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו"² אומרים חז"ל³ – כפי שמביא רש"י – שה' ברך אותו במו, בכך שירד לחם משנה ביום ששי עבור שבת, וקדש אותו במו, בכך שלא ירד בשבת, ולא צריך לצאת החוצה. כמו שכתוב בפסוק שנלמד, "היום לא תמצאָהוּ בשדה"⁴ – הכל מוכן ומזומן בתוך הבית. ההסבר בפנימיות הוא שאף על פי שהמון לא ירד בשבת – גם זו ברכה, שהרי היה לנו מן עבור שבת, וגם – המון עבור שבוע הבא התעורר ונתהווה בשרש דווקא בשבת. אחר כך הוא ירד בפועל במשך ימי השבוע, וביום ששי ירד פעמיים כדי שיהיה לנו את האוכל של שבת.

בדרך כלל אוכל ישן לא טוב כמו אוכל טרי, אבל בשבת היה עוד נס – המנה השניה של שבת היתה יותר טובה, טעימה, משובחת ומעולה, באין ערוך מהמון של כל השבוע. היות שפירוש המלה "מן" הוא "הכנת מזון" (כך מפרש רש"י בחומש⁵), הוא קשור גם לבנות בעצם. בכלל, **שבת היא בת – שַׁבַּת**⁶. שבת היא בחינת אשה, ספירת המלכות.

מן – "משיח נגיד"

יש למן גם קשר למשיח: כתוב⁷ שמן בעצמו הוא ראשי תבות "משיח נגיד"⁸. יש כמה ביטויים עיקריים בתנ"ך לגבי משיח, ואחד מהם בספר דניאל, בו המשיח נקרא נגיד, והביטוי הוא

רבי יהושע בן לוי התאכזב, ואלוהי הנביא הסביר לו שהתכוון לפסוק בתהלים "היום אם בקלו תשמעו"⁹ – ה"היום" תלוי בנו, צריך לשמוע "בקלו". בפשט, הכוונה לקול של ה', אבל דורשים¹⁰ גם על הקול של המשיח – שנשמע למסר הפנימי שלו באומרו "היום". מכיון שמשיח אומר את המלה "היום" בלבד, ורק אליהו מסביר שהתכוון ל"היום אם בקלו תשמעו", המשיח בעצם כולל את כל "היום" שכתובים בתנ"ך ובחז"ל. כל פעם שכתוב "היום" יש רמז (והוראה) ביחס ל"היום" של משיח. לכן אנחנו עוברים על כמה מקומות עיקריים בתורה שכתוב בהם "היום", ומתוכם נבין יותר טוב אי"ה מה עלינו לפעול כדי להחיש את ביאת משיח.

מה שרוצים כאן מכל הלימוד הוא לדעת איך מביאים משיח, כמו שהרבי אמר¹¹ "עשו כל אשר ביכלתכם להביא את המשיח תיכף ומיד ממש". הוא גם אמר, באותה שיחה, שאנחנו צריכים לטכס עצה בעצמנו – הוא לא יכול לגלות לנו. שוב, היות שמלת המפתח היא "היום" צריך לעבור על מכלול "היום" שבתורה ולהסיק מה צריך לעשות כדי להביא את המשיח היום – שלא נמשיך להתאכזב שהוא לא בא היום.

המן והשבת

הגענו כאן לביאור ג של פרק ז במאמר "אמונה ובטחון". אחד הרמזים החשובים ביותר של "היום" בתורה הוא שבת. המלה "היום" מופיעה שלש פעמים – 'חזקה' – בהקשר לשבת, לאכילת המן בשבת. השרש של המן קשור לשבת בעצם. המן עצמו לא ירד בשבת, אבל הברכה של המן, שהיא ההתעוררות של המן במקור הרוחני, כדי להמשיך אותו כל

ה ראה רש"י על בראשית ב, ג; שמות כ, יא.

ו ע"פ זהר ח"ב סג, ב.

ז בראשית ב, ג.

ח בראשית רבה יא, ב; פסיקתא רבתי פכ"ג; מכילתא פרשת בחדש פ"ז.

ט שמות טז, כה.

י זהר ח"ב פח, א.

יא שמות טז, טו.

יב זהר ח"ב רד, א.

יג ראה מבחר שיעורי התבוננות ח"ט עמ' 51.

יד דניאל ט, כה.

שיעור לבנות תיכון יעלת חן. י' אלול תשפ"א – כפ"ח.

א סנהדרין צח, א.

ב תהלים צה, ז.

ג בגוף המאמר "אמונה ובטחון" פ"ז עמ' פב.

ד שיחת כ"ח ניסן תנש"א.

מה שרוצים כאן מכל הלימוד הוא לדעת איך מביאים משיח

אמנו הוא במלים "רוח אלהים" – "ורוח אלהים מרחפת על פני המים"^{כג}, "זה רוחו של מלך המשיח"^{כד}.

נעשה גימטריא יפה לכבוד

רחל אמנו: שבת היא שבת מלכתא, שבת המלכה, ובין הדמויות בתורה שבת היא רחל. **שבת ורחל**^{כה} עולות יחד 940, בדיוק "אשת חיל מי ימצא"^{כו} – שאנחנו אומרים לכבוד האשה עם כניסת השבת, לפני הקידוש. אפשר כבר לכוון זאת בשבת הקרובה. והנה, זו גם בדיוק הגימטריא של "ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא!"

הפסוק המלא שפותח את "אשת חיל" הוא "אשת חיל מי ימצא ורחק מפנינים מכרה" – היא יקרה יותר מכל הפנינים בעולם. יש בפסוק שני רמזים ל**רחל**, גם במלה "חיל" וגם במלה "רחק" – שהיא כאן למעליותא, באין ערוך – רחוק מתחיל **רח**, כמו **רחל**, ו**חיל** הוא **חל** של **רחל**. צריך לבדוק גם את פסוק ה**יד** של "אשת חיל" – "אשת חיל" מסודר לפי סדר האלף-בית – בו כתוב "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה"^{כז}, שוב חוזרת המלה "חיל". בכל הפרק של "אשת חיל" כתוב פעמיים "חיל" – "אשת חיל מי ימצא" ו"רבות בנות עשו חיל". בתוך הפסוק הזה יש תופעה עוד יותר יפה – כל השם **רחל** מופיע בדילוג שוה של 11 אותיות: "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה".

אם כן, יש כאן שני רמזים שהפסוק רומז ל**רחל**. על פי פשט^{כח}, שלמה המלך אמר פרק "אשת חיל" לכבוד אמו, בת שבע, ויש בחז"ל^{כט}

כג בראשית א, ב. רוח אלהים = ש, היינו ה'ש של שבת, ש' בת כ"ל.

כד בראשית רבה ב, ד; זרז ח"א קצב, ב. כה **שבת רחל** הן גם זוג של 13 (שבת עולה נד פעמים 13) ושל 7 (**רחל** עולה לד פעמים 7).

כו משלי לא, י.

כז שם פסוק כט.

כח כפירוש המצודות.

כט ראה בראשית רבה מה, א; תנחומא ח"י שרה ד. על רבו

"משיח נגיד". מהו נגיד? מנהיג – מנהיג אותנו, מוליך אותנו בדרך הישרה. יש עוד פסוק בנביא על משיח, "נגיד ומצוה לאַמים"^{טו} – "משיח נגיד" עוסק ב'מהפכה

הרביעית"^{טז} להפיץ אור התורה והמצוה – אור האמונה הטהורה בה' אחד – גם לגויים. נגיד הוא שליט, ופירוש המלה נגיד הוא שממשיך אותנו, לוקח אותנו לכיוון הנכון, כמו "נהר די נור נגד ונפק מן קדמוהי"^{יז}. הביטוי "משיח נגיד" שוה **משיח בן דוד** עם הכולל, כוונה המופיעה בכמה וכמה מקומות בכתבי האריז"ל^{יח}. זו הכוונה של השם הקדוש **כהת** ("ר"ת "כל הנשמה תהלל יה"^{יט} וס"ת "ולך נאה להודות"^כ), ששוה בדיוק "משיח נגיד" ושוה **משיח בן דוד** עם הכולל.

שוב, "משיח נגיד" ר"ת **מן** – יש במן קשר בעצם למשיח. כשירד המן פעם ראשונה כתוב "ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא"^{כא} – "**מן הוא**" אותיות **אמונה**^{כב}, רמז לאמונה בביאת המשיח (העיקר ה**יב** – "**הוא**" – ב"יג עיקרי האמונה של הרמב"ם), ביאת ה"משיח נגיד".

רמזים לכבוד רחל אמנו

אם כבר, נזכיר שהערב י"א חשוון, ההילולא של רחל אמנו, שהיא גם בחינת שבת. אם כן, מתאים שנלמד כאן על שבת, בהקשר למן וגם בהקשר למשיח (הרמז הראשון בתורה ל**רחל**

טו ישעיה נה, ד.

טז מהפכת לימוד התורה לאומות העולם. נושא ארבע המהפכות מדובר רבות החל מהתועודות כ"ד טבת ע"ה. יז דניאל ז, י.

יח יוסף תהלות על תהלים קנ, ה; שלחן הטהור (קאמרנא) קכב, ג. ובכ"מ.

יט תהלים קנ, ה. ספר הליקוטים תהלים פק"ג; פע"ח שער הזמירות פ"ה.

כ תפלת עמידה. שעה"כ דרושי העמידה ו; פע"ח שער העמידה פ"כ.

כא שמות טז, טו.

כב ראה קיצורים וביאורים לד"ה "הרכבת" (נדפס במגיד מראשית אחרית) אות ב; סוד ה' ליראיו ש"א הערה ג.

ב. משיח מביאים באהבה

שלושה "היום" – שלוש סעודות

שוב, כל פעם שכתוב "היום" יש רמז למשיח ואפשר ללמוד מכך איך להביא משיח. כאן הווארט שמביאים משיח על ידי שבת – על ידי מודעות של שבת וכמובן על ידי שמירת שבת וגם ענג שבת. הווארט שמשיח קשור לשבת, כי זהו הפסוק העיקרי – היחיד בתורה – שיש בו שלש פעמים ("חזקה" של) "היום":

שמות טז, כה: "ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום להו' היום לא תמצאהו בשדה" שוב, נזכיר, הפסוק מדבר על המן. נשארה מיום ששי מנה של מן ומשה רבינו אומר שיאכלו אותה היום, כי שבת היום לה', ולכן אף שהמן לא יורד בשבת – יש מן מוכן מיום ששי, לחם משנה. היום לא צריך לצאת לשדה, כי לא תמצאו בו מן.

חז"ל לומדים⁶⁷ שהפסוק הזה הוא המקור לשלש סעודות בשבת: "אכלהו היום" היינו הסעודה של הלילה – הסעודה העיקרית של רחל – "סעודתא דחקל תפוחין קדישין". "כי שבת היום להו'" היינו סעודת היום. "היום לא תמצאהו בשדה" היינו סעודה שלישית⁶⁸.

היות שבסעודה שלישית כתוב "היום לא" אצל חסידים יוצאים ידי חובת סעודה שלישית לאו דווקא על ידי סעודה ממשית – אוכלים פרי או אומרים דברי תורה או שרים ניגון, כפי שלמדנו לאחרונה⁶⁹. חשוב לדעת שזהו

שמפרשים על כל הנשים הצדקניות בתורה – שרה אמנו וכו' – אבל כאן יש לנו שני רמזים מובהקים שהכוונה לרחל הקשורה לשבת. תיכף נראה שבתוך שבת גופא יש שלש סעודות, ו"אשת חיל" קשור לסעודה הראשונה, ליל שבת, סעודה של "חקל תפוחין קדישין", של המלכות. כל השבת היא המלכות, אבל במיוחד הסעודה הראשונה, סעודת ליל שבת. אם ביחד **שבת-רחל** עולות 940, **"אשת חיל מי ימצא"**, מה הממוצע? 470. הרבי עשה מהמספר הזה ענין גדול, זהו שם של עוד אשה צדיקה – **חיה מושקא**, היא הממוצע של **שבת ורחל**. אחרי שהרבנית חיה מושקא נפטרה הרבי אמר⁷⁰ שייסדו לזכרה – לכבודה, לזכותה – 470 מוסדות חדשים.

נוסיף עוד רמז יפה: כבר הזכרנו את הפסוק הנאמר בשבת בראשית (שדורשים חז"ל בנוגע למן), "ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו".

והנה, **"ויברך"** עולה **רחל** ו"**ויקדש"** עולה **יעקב-רחל** (רמז לקידושי יעקב-רחל). בשבת, הסעודה שכנגד יעקב אבינו היא סעודה שלישית, רעוא דרעוין, "היום לא תמצאהו בשדה", היינו "ויקדש" – "קדשו במן שלא ירד בשבת". והנה, ארבע המלים שבין "ויברך" ל"ויקדש" – **"אלהים את יום השביעי"** עולות 940, **שבת-רחל**, **"אשת חיל מי ימצא"**, **"ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא"**⁷¹!

נשים צדקניות ראה בתי מדרשות ח"ב מדרש אשת חיל. ל שיחת ש"פ יתרו, כ"ב שבט תשנ"ב.
לא שני הפעלים – "ויברך... ויקדש" = 658 = 7 פעמים 94. בתוספת 940 ה"ל (המלים שבאמצע, **שבת-רחל**, **"אשת חיל מי ימצא"**) – עוד 10 פעמים 94 – עולה הכל 17 (טוב) פעמים 94 (מזל טוב)!

עד כאן התבוננו בשש המלים הראשונות של הפסוק (בין הוי' אותיות). כשמוסיפים את שש המלים הבאות

(בהן יש 19 אותיות, סוד מילוי שם מה, בגימטריא אדם, שחלק המילוי שלו עולה חוה, כנודע) – "אתו כי בו שבת מכל מלאכתו" (= 1734 = 6 פעמים, ממוצע כל מלה, 289 טוב ברבוע, [בראשית] ברא אלהים, מספר שעוד נפגוש בהמשך א"ה) – עולה הכל ("ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו") = 3332 = 14, דוד, פעמים 238, רחל, "ויברך"!

לב שמות טז, כה.
לג ורמז: "היום... היום... היום לא" = רוח – רוח אפינו משיח הוי". ראשי התבות = מה אדם, אמצעי וסופי התבות = אחד-אהבה ברבוע.

לד שיעור ערה"ת תשפ"א (נדפס בגליון סוכות) – בספירת הכתר.

כאן הווארט

שמביאים משיח על ידי שבת – על ידי מודעות של שבת וכמובן על ידי שמירת שבת וגם ענג שבת

קצת קיצוני לומר
זאת, אבל אפילו
אם כל עם ישראל
יהיו כולם דתיים –
חלום כזה –
וישמרו בדיוק
את כל התורה
והמצוות, מאה
אחוז, אבל אם
הכל הוא לצאת
ידי חובה, שורת
הדין, יתכן שמשיח
לא יבוא עדיין

להיות יראת ה', היא הבסיס^{לח}. אבל כתוב^{לט} שאחד שיש לו אהבת ה' לא מסתפק בלצאת ידי חובה – הוא תמיד עושה לפניו משורת הדין. זהו כלל – רוצים להביא משיח? קצת קיצוני לומר זאת, אבל אפילו אם כל עם ישראל יהיו כולם דתיים – חלום כזה – וישמרו בדיוק את כל התורה והמצוות, מאה אחוז, אבל אם הכל הוא לצאת ידי חובה, שורת הדין, יתכן שמשיח לא יבוא עדיין.

בשביל להביא את המשיח

צריך שאני אפרוץ – "ופרצת"^מ

– לפרוץ את שורת הדין. הפריצה צריכה לבוא מתוכי. מתי היא תבוא מתוכי? אם יש לי מטען מאד גדול של אהבה, שאני כל כך אוהב את ה' ואוהב את התורה, עד שבעצמי אני רוצה לעשות יותר ממה שכתוב בתורה, יותר ממה שמחייבים אותי. יש בבית ספר כל מיני חובות, אבל בת שתרצה משיח תעשה מעל ומעבר, יותר מכל מה שמחייבים, כי אם עושים רק מה שמחייבים, מפני שמחייבים – זה לא זה! הכל צריך לבוא מבפנים, מתוך אהבה בוערת בלב.

זהו נושא חשוב, שכתוב כאן בביאור הבא. למה הגענו אליו עכשיו? כי מבנה הביטוי "אכלהו היום כי שבת היום להוי' היום לא תמצאהו בשדה" הוא בדיוק כמבנה הפסוק "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" – להגיע לאהבת "בכל מאדך", שהיא פריצת כל הגדרים. משיח נקרא "הפורץ" – "עלה הפרץ לפניהם"^{מא} – וכדי להביא אותו גם אנחנו

לח ראה תניא פמ"א (ובחלק א של שיעור שמחת בית השואבה השתא – נדפס בגליון בראשית).

לט פלא יועץ ערך 'הידור מצוה'.

מ בראשית כח, יד.

מא מיכה ב, יג. "עלה הפרץ לפניהם" במילוי = 1378, בן במשולש – עבודת בן היא עבודה מתוך אהבה דווקא, משיח במספר סדורי = 52, בן.

מנהג ממש מהדור האחרון, לא נהגו החסידים כך קודם. תמיד חסידים – גם בחב"ד – נטלו ידים לסעודה שלישית, גם כאן בכפר, בדרך כלל על מצות. אבל הווארט שעל סעודה שלישית כתוב "היום לא" – "היום לא תמצאהו בשדה".

פסוק של אהבה

בסוגריים כאן יש כמה רמזים יפים, שאחריהם נחזור לעומק הפשט של הפסוק:
[במאמרו של משה שבפסוק

זה י תבות ו־טל אותיות,

המבנה של י מלים ו־טל אותיות – י היינו "העשירי יהיה קדש"^{לה}, שלמות של עשר ספירות (כדלקמן), ו־טל בגימטריא "הוי' אחד", ג"פ אחד־אהבה – הוא מבנה מאד יסודי בתורה. הפסוק הכי חשוב בתורה עם אותו מבנה הוא הפסוק השני של קריאת שמע – "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"^{לב}. הכי מתאים שיהיו בפסוק **אהבה־אהבה־אהבה** אותיות, כי יש בו שלש אהבות – "ואהבת... בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאדך", כולו אומר אהבה. אם כן, יש משהו במבנה משפט "היום" של שבת – המשיח של שבת – שכבר מקשר אותנו לפסוק "ואהבת".

מה הרעיון? צריך גם לירא את ה', אבל – כמו שכתוב גם בהמשך הביאורים כאן – את המשיח מביאים בעיקר על ידי אהבת ה'. כבר נאמר נקודה חשובה מהביאור הבא: מי שירא את ה' תמיד עושה מה שצריך לעשות, תמיד יוצא ידי חובה, תמיד מקיים את שורת הדין – כי הוא ירא את ה'. דברנו הרגע על "אשת חיל", שם כתוב "אשה יראת הוי' היא תתהלל"^{לז} – צריכה

לה ויקרא כז, לב.

לו דברים ו, ה.

לז משל לא, ל.

בשביל מה ה' ברא זהב? בשביל בית המקדש (בכלל, ובשביל מנורת הזהב בפרט). בית המקדש הוא בחינת שבת (ובפרט מנורת הזהב, לה שבעה קנים כנגד "שבעה ימי שבתא", כאשר יום השבת עצמו הוא בסוד "פני המנורה" – "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"^מ). שוב, הרמז כאן אומר שיש בשבת משהו 'זהב' וגם משהו משיחי (שהרי "משיח בונה מקדש"^{מז}). והרמז: הערך

הממוצע של **שבת-זהב** הוא **משיח!**

אם כבר מדברים על זהב ובית המקדש, בנדבת המשכן כתוב "זהב וכסף ונחשת"^{מח}. יש רמז מפורסם^{מט} שאלה שלש מדרגות של נתנית צדקה:

זהב היינו "זה הנותן בריא". לתת זהב היינו לתת את המובחר שבמובחר, הכי טוב שלי. גם קשור למשיח – ודאי שמשיח הוא זהב, לא רק כסף או נחשת (**זהב** בגימטריא **דוד**, שמו הפרטי של מלך המשיח, כפי שמובא בתלמוד ירושלמי^נ). משיח הוא אהבת ה' בדרגת זהב, "כמעלת הזהב על הכסף", כמבואר בתניא פרק נ – אהבת ה' עד כדי כלות הנפש ממש. אחד שהוא זהב – גם תורם את כל הזהב שלו ("בכל מאדך" – "בכל ממונך"^{נא}), נותן את "כל חלב להוי"^{נב}. החלב הוא הכי מובחר, הוא נותן את הכי טוב שיש לו לה'^{נב}, נותן את הזהב הטוב שלו

מו במדבר ח, ב.

מז כדעת הרמב"ם בהקדמה לפירוש המשנה (הובא בתו"ט בפתוחת מסכת מדות), הלכות מלכים פי"א ה"א. ועוד. לכל הנושא ראה מלכות ישראל ח"ג במאמר "מי יבנה את הבית השלישי".

מח שמות כה, בג.

מט אגרת הטיוול חלק הרמז אות ז. ראה שיחת ש"פ ויחי, י"ד טבת תשנ"ב (תורת מנחם התועדויות תשנ"ב ח"ב עמ' 83) ושיחת ש"פ תרומה תשנ"ב סעיף ו (שנתבאר בשיעור ב' אדר ס"ז). רפואה שלמה סוף פ"ד.

נ וכן מפורש (תק"ז ע [קכד, א]) שלדוד המלך היו שבעה גווני זהב בדיקן. זקן נוסריקון זהב קנה = 13 ברבוע, יג תיקוני דיקנא.

נא ירושלמי ברכות פ"א ה"ד.

נב ברכות פ"ט מ"ה.

נג ויקרא ג, טז.

נד וראה רמב"ם הלכות איסורי מזבח פ"ז ה"א.

צריכים לפרוץ. כל אחד צריך ללמוד את מלאכת הפריצה – לפרוץ מנעולים. יש כל מיני מנעולים על שערי משיח, וצריך ללמוד איך לפרוץ אותם. ראש-תוך-סוף של הביטוי "עלה הפרץ לפניהם" הם אותיות **עצם** – הפריצה פנימה, "לפניהם", לגלות את ניצוץ המשיח שבך, היא ענין גילוי **העצם**, כמו שעוד יתבאר.

מה עוד יש במבנה של י מלים ו-טל אותיות? גם עשר הספירות עצמן (המבנה הבסיסי של י, כנ"ל). כך כתוב בספרי הקבלה^{מב} – כתרחכמה-בינה-חסד-גבורה-תפארת-נצח-הוד-יסוד-מלכות היינו י מלים ו-טל אותיות. הכלל הוא שאם סופרים את הכתור לא סופרים את הדעת ואם סופרים את הדעת לא סופרים את הכתור^{מג} – בכל אופן, גם בכתור וגם בדעת יש שלש אותיות, אז אין הבדל לגבי המבנה הזה. אם כן, בקבלה זהו המבנה היסודי ביותר.

חשיח של זהב

הנושא הוא המלה "היום", שחוזרת כאן שלש פעמים, לכן מתבוננים במיקומי ההופעות שלה במאמרו של משה (החל מ"אכלהו היום וגו'"):

תבות "היום" הן במקום: **ב, ה, ז** – סוד **זהב** למפרע, חלוקת יום ה-ז ל-ה ו-ב, כמבואר סודו במ"א.

זהו מבנה מאד יסודי בתורה, שנקרא 'חלוקת זהב' – ז מתחלק ל-ה ו-ב (כמו במצות הדלקת נרות מנורת הזהב במקדש^{מד}). התופעה הזו אומרת שיש כאן משהו 'זהב', המתכת הכי חשובה בעולם. כתוב^{מה} שהעולם שלנו לא היה ראוי שייברא בו זהב – זהב הוא לא מתכת של העולם הזה. בשביל מה יש זהב במציאות?

מב מוסבר בספר שבעים פני חן (שעתיד לראות אור בקרוב בע"ה) פנ' י.

מג ראה ע"ח שכ"ג (מוחין דצלם) פ"ה (מ"ק); שיעורים בסוד ה' ח"ב עמ' קטו; ח"ג עמ' קנט.

מד ראה יומא לג, א.

מה מדרש תהלים פק"ח.

בשביל להביא

משיח צריך
לעבוד קשה וכדי
לעבוד על משהו
בחיים צריך 'ציור'.
לכל אחד צריך
שיהיה ציור של
משיח. שאלה
גדולה אם מה
שיקרה בפועל,
הוא הציור שלך,
ואף על פי כן צריך
לצייר אותו

דילוגי היום

כתוב כאן עוד רמזי יפה. קודם
ראינו את **רחל** בדילוג אותיות
בפסוק "רבות בנות עשו חיל
ואת עלית על כולנה". ובפסוק
הזה, "אכלהו היום וגו'" – היות
שהמלה העיקרית היא "היום" –
חוץ משלש הפעמים המפורשות
שיש כאן "היום", צריך להסתכל
האם המלה "יום" או "היום" גם
רמוזה בדילוג שוה של אותיות,
ואכן כן:

תבת **יום** [בלי ה־ה. בביאור
הבא נבחין בין "היום" ב־ה
ל"יום" בלי ה, כפי שמודגש

בנוסח ספירת העומר "היום יום".] יוצאת מג"פ
"היום" בדלוג שוה של אותיות.

אין מספר שוה של מילים בין שלש "היום"
בפסוק, אבל באותיות נשים לב שבין "היום"
הראשון ל"היום" השני כתוב "כי שבת", חמש
אותיות, ובין "היום" השני ל"היום" השלישי
כתוב "להוי", גם חמש אותיות. היות שבין
שלשת "היום" יש מספר שוה של אותיות,
יוצא שהמלה "יום" תהיה רשומה כאן בדילוג
שוה של עשר אותיות מ"היום" הראשון לשני
לשלישי: "היום כי שבת היום להוי היום". לא
כתוב כאן, אבל כך יהיה גם למפרע – "היום
כי שבת היום להוי היום" – בדילוג שוה של
ח אותיות.

עוד יותר, אם רוצים את כל תבת "היום" –
שנראה אחר כך שהרבה יותר עוצמתית מ"יום"
בלי ה – גם יש כאן, אבל לשם כך צריך לעשות
'עיגול' בתוך הפסוק:

כאשר כל הפסוק נכתב בצורת "עגול"
[כלומר, כאשר מגיעים לסוף הפסוק חוזרים
להתחלה וממשיכים לספור את האותיות].
כנודע, תבת **היום** יוצאת, בדלוג שוה, מ־ה
ד"היום" תנינא, י ד"היום" בתרא, ו ד"תמצאהו"
ו־מ ד"משה" ודוק].

בשביל להביא משיח (זהב נקרא
גם טוב, כמו שכתוב בתחלת
הבריאה, "וזהב הארץ ההיא
טוב"^{נה}). זו גם סגולה לבריאות
– "זה הנותן בריא".

מהו **כסף**? חוץ מזה שנתנית
כסף פחות שוה מנתנית זהב,
כסף הוא ר"ת "כשיש סכנת
פחד" – הוא נותן כסף לצדקה
כשיש סכנה, שרוצה להציל עצמו
או משהו אחר מהסכנה. זו לא
נתינה מאה אחוז לשמה, מתוך
אהבת "בכל מאדך" – "בכל
ממונך" – שרוצה לתת הכל
לה' רק מפני שהוא אוהב את ה'

מאד מאד. נתינת כסף היא כשיש לו אינטרס,
כמו שכתוב "כדי שיחיה בני" – אמנם לפי
חז"ל¹² הוא צדיק גמור, אבל בכל אופן הוא נותן
עם איזה מניע, עם איזו פניה.

מהי **נחשת**? "נתינת חולה שאמר תנו" –
אחד ששוכב על ערש דוי, ר"ל, והדבר היחיד
שיכול לעשות הוא להפריש את כל נכסיו, את
כל הכסף שלו, לצדקה (שתהיה לו זכות לעולם
שכולו טוב).

שוב, זהב היינו לתת בריא – שגם הנתינה
תהיה בריאה, וזו גם תכלית הבריאות של האדם.
חשוב לדעת שלהיות בריא היינו לתת ביד
רחבה – זהו זהב, שעולה כאן מרמז מבנה ג"פ
"היום" בתוך הפסוק. צריך משיח בריא בעולם
הזה הגשמי שלנו כאשר כולנו בריאים ושלמים
לקבל את פניו בשמחה.

נה בראשית ב, יב. "וזהב הארץ ההוא טוב" (הכתיב) = יהי
פעמים זהב. בפסוק הקודם נאמר "את כל ארץ החוילה
אשר שם הזהב" = 7 פעמים רחל, ממוצע כל תבה, כאשר
רחל = זהב פעמים טוב! לפי מדרש חז"ל (ויקרא רבה יג,
ה), "ארץ החוילה" היא ארץ ישראל, שמייחלת לה; כמ"ש
"הוחלי לאלהים כי עוד אודנו" (תהלים מב, ו), בחינת שבת,
כנודע. "את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. וזהב הארץ
ההוא טוב" = זהב פעמים קדם, זה ברובע, מספר האותיות
בפרשת שבת בראשית, "ויכלו וגו'".

נו פסחים ח, א.

ג. שלשה ציורים של משיח

צייר לך משיח

לפני שנמשיך לקרוא – הכל צריך ללמוד אותנו איך להביא משיח. מה אפשר ללמוד כאן, חוץ מהלימוד שהבנות יכינו סעודות טובות לשבת? בשביל להביא משיח צריך לעבוד קשה וכדי לעבוד על משהו בחיים צריך 'ציור'. לכל אחד צריך שיהיה ציור של משיח. שאלה גדולה אם מה שיקרה בפועל הוא הציור שלך, ואף על פי כן צריך לצייר אותו.

מהו משיח? אם משיח הוא משהו היולי, שאי אפשר לצייר, או שכל ענין משיח 'גדול עלי' – ודאי שכך לא נביא אותו. באמת משיח גדול עלי, אבל בכל זאת צריך איזה ציור (צריך 'לצמצם' אותו כדי שיחדור פנימה לתודעה שלי) – כל אחד צריך לצייר. יש מי שאפילו עשה מזה מבצע – שואלים אנשים 'מה זה משיח?'. כל אחד עונה משהו אחר. בכללות יש שלשה ציורים מהו משיח, שהם בדיוק שלש הסעודות של שבת, כפי שכתוב ברור

בפסוק. הציור הראשון הוא "אכלהו היום" – צריך 'לאכול' אותו. הציור השני הוא "כי שבת היום להוי" – "היום" הזה, משיח, הוא לה'. הציור השלישי הוא "היום" – שוב, "היום" היינו משיח – "לא תמצאנהו בשדה". אתם חושבים שהמשיח מסתובב בשדה, כמו מלך בשדה? היום הוא לא שם, לא מסתובב בשדה.

מה אמרתי עכשיו? פותחים את הרמב"ם בסוף הלכות מלכים¹¹ – על מלך המשיח. בכלל,

למה הרמב"ם כתב זאת בספר ההלכה שלו? הרי אלה לא הלכות למעשה (והוא גם מוסיף ש"כל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו"¹²). הוא כתב זאת בדיוק לשם מה שאמרנו הרגע – צריך להאמין במשיח, אחד מ"ג עיקרי אמונה¹³, ולשם כך צריך איזה ציור במשיח. בלי כל ציור מוחשי, המושג המופשט 'משיח' לא אומר לי שום דבר. לכן הרמב"ם דאג לתת את הציור כמו שהוא מבין אותו.

שלשה ציורי משיח

בעצם, הציור של הרמב"ם כולל רק את שני הדברים הראשונים – "אכלהו היום, כי שבת היום להוי". הציור הכי פנימי, הציור של החסידות ששייך ל"רעוא דרעוין", הוא הביטוי השלישי כאן – "היום לא תמצאנהו בשדה". יש ווארט של אדמו"ר הזקן¹⁴ שהמשיח שכולם רוצים – המשיח שכולם מציירים – לא יבוא אף פעם, זהו דמיון, אשליה. את המשיח האמיתי אף אחד לא רוצה. למה? כי הוא לא צייר אותו ככה, המשיח הוא לא מה שנדמה לו, משהו אחר לגמרי. הווארט הזה על משיח הוא דוגמה ל"היום לא תמצאנהו בשדה". "שדה" יכול להיות גם רמז לכללות האפשרויות, כמו שהיום משתמשים במלה 'שדה' בפיזיקה. ה"שדה" הוא כללות האפשרויות שאני מצייר בראש, כל הציורים, כל אלבום התמונות של משיח – והמשיח האמיתי לא נמצא באותו אלבום, "היום [משיח] לא תמצאנהו בשדה"!

נחזור: אמרנו שלרמב"ם יש שני ציורים של משיח, שיש קשר ביניהם. הציור השני, העיקרי אצלו, תלוי בציור הראשון. הציור הראשון הוא שימות המשיח הם זמן בו הכל טוב, הכי טוב, המענדנים כולם מצויים כעפר¹⁵, לא צריך להתייגע קשה, הכל מצוי וכולם בריאים כו'.

נח שם פי"ב ה"ב.

נט ראה פיה"מ לרמב"ם, סוף הקדמת פרק חלק עיקר יב. ס מגדל עד (מונדשיין) שער המעשה סעיפים לא ו'קפז.

סא רמב"ם הלכות מלכים פי"ב ה"ה.

נד הלכות מלכים ומלחמותיהם פרקים י"א י"ב.

יש ווארט של אדמו"ר הזקן שהמשיח שכולם רוצים – המשיח שכולם מציירים – לא יבוא אף פעם, זהו דמיון, אשליה. את המשיח האמיתי אף אחד לא רוצה. למה? כי הוא לא צייר אותו ככה, המשיח הוא לא מה שנדמה לו, משהו אחר לגמרי

תכלית הציור של משיח אצל הרמב"ם היא שכולם יהיו פנויים רק לעסוק בדיעת ה', עד שיקויים היעוד הסופי - "כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים"

כמים לים מכסים"!^ט. הציור של הרמב"ם ממש מתלבש יפהפה על שני החלקים הראשונים של הפסוק - "אכלהו היום", עיקר התענוג, ענג שבת. שבת היא יום של תענוג, צריך להנות, ויש מישהו שמביא את העולם לשיא ההנאה - כולם בכיף, כולם מבסוטים - זהו משיח, עושה שכולם יהיו מבסוטים. אבל מה התכלית הנעלית יותר, הציור השני? יש אחד שמלמד את כולם תורה, "תורה חדשה מאתי תצא"^{טז}, תורה שלא היתה בעולם אף פעם. הוא מביא את הקב"ה, "כי שבת היום להוי'", כמו המשל המפורסם בחסידות^{טז}, שהיה אחד שסיפר על הקב"ה - לא סיפק את הדור הבא; בא עוד מישהו, שצייד את הקב"ה, וגם לא סיפק בסוף; עד שבא מישהו שלישי, שפשוט הביא אותו ואמר - 'הנה, תראו, זהו הקב"ה'. מי הם שלשת האנשים האלה? רשב"י, האריז"ל והבעש"ט.

קעת לומדים שאפילו להביא את הקב"ה, "כי שבת היום להוי'", זו עוד לא התכלית. התכלית היא "היום לא תמצאהו בשדה". כבר נסביר: מהי סעודה שלישית, "היום לא תמצאהו בשדה", בציור המשיח? היא אומרת שלא תמצא אותו בשדה, בחוץ. שוב, המלה "היום" היא משיח, ו'משיח לא תמצאהו בשדה' - חושבים שהוא נמצא באיזה מקום, מסתתר, מתחבא באיזה מקום. חפשו בכל המקומות בעולם - לא תמצאו את המשיח בשום מקום בחוץ. אז איפה כן תמצאו אותו? רק בפנים. משיח הוא תופעה של "צמח שמו ומתחתיו יצמח"^{טז} - הוא צריך לצמוח מתוך האדם עצמו. משיח הוא אתה -

מה עוד הכי טוב? יהיה שלום בעולם, אין יותר שנאה ותחרות בין אנשים ובין אומות העולם^{טב} - הכל שלום וטוב. ודאי הזכרנו כמה פעמים^{טג} שיש בגמרא^{טד} דעה של רבי הליל ש"אין משיח לישראל", שכבר אכלו משיח - כמו "אכלהו היום" - "שכבר אכלהו בימי חזקיהו"^{טה}. היתה תקופה כל כך טובה, הזדמנות, שפספסו אותה - אבל הטוב של משיח (התקופה הטובה של שלום ושפע ברכה) כבר היה, כבר

אכלו אותו. חז"ל דחו דעה זו ואף אמרו שה' יסלח לרבי הליל על דעה זו. בכל אופן, מהו הציור הראשון? אם מאמינים - וצריך להאמין - שמדובר במשיח בשר ודם, יש אדם שבכחו ובזכותו להביא לעולם שלום ואתם ולהביא שפע ברכה לכל האנושות.

בשביל הרמב"ם זהו ציור נכון, חלק חשוב ונצרך מהציור, אבל זהו אמצעי - לא תכלית הציור. מהי תכלית הציור שלו? "כי שבת היום להוי'". תכלית הציור של משיח אצל הרמב"ם היא שכולם יהיו פנויים רק לעסוק בדיעת ה', עד שיקויים היעוד הסופי - בו הוא חותם את הלכות משיח ואת חיבורו כולו ("הכל הולך אחר החיתום") - "כי מלאה הארץ דעה את הוי'

טב שם: "ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות".

טג וראה באריכות התועודות ליל פורים ע"ח - פרצוף פירושים בדעה זו.

טד סנהדרין צח, ב.

טה יש כמה רמזים חשובים של השרש אכל בפסוק: אכל = טוב טוב טוב, נמצא שטוב הנו הערך הממוצע של כל אות של שרש אכל. חשבון המלים במאמרו של משה חוץ משלש פעמים "היום" - "אכלהו היום כי שבת היום להוי' היום לא תמצאהו בשדה" = 1734 = 6 פעמים טוב ברבוע, מספר שפגשנו לעיל (הערה לא!) והוא עולה טוב פעמים אמונה שעולה ו צירופי טוב! וכאן הוא מתחלק בצורה מאד יפה - "אכלהו היום כי שבת היום להוי'" = 850 = כל פעמים טוב, "היום לא תמצאהו בשדה" = 884 = בן פעמים טוב!

טו ישעיה יא, ט.

טז ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

טז ח הקדמת בעש"ט עה"ת.

טז טז זכריה ו, יב.

מאותו שער, רעיא מהימנא שרועה ומפרנס את האמונה. למה לא מזכירים אותו כל פעם? כנראה שהוא מי שצריך לצמוח מתוכך ממש, מבפנים. אפשר לחשוב ששני המשיחים האחרים הם לפי הסדר הרגיל, שמי שעושה טוב בגשמיות – שכולם יהיו מבסוטים – חאלס מהמציאות – הוא משיח בן יוסף, ומי שמביא דעת לעולם, "כי מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים" הוא משיח בן דוד. אבל אפשר לומר גם הפוך, כי סעודת הלילה היא של המלכות – שייכת לדוד המלך – וסעודת היום היא אחרי תפלת מוסף, הרומזת ליוסף. כתוב ששלוש התפלות הן כנגד האבות^{טז}, ותפלת מוסף – בשבת וחג – היא כנגד יוסף הצדיק^{טז}. לכן יתכן ש"כי שבת היום להוי'" שייך ליוסף^{טז}. שוב, בכל אופן, "רעוא דרעוין", "היום לא", שייך לרעיא מהימנא. אכן, שלשתם נפטרו בזמן רעוא דרעוין, יוסף משה ודוד, שלכן אומרים במנחה דשבת שלשת פסוקי צידוק הדין^{טז}. נמצא שכל שלש בחינות משיח נכללות בסוף ברעיא מהימנא – הוא העיקר הכולל את כולם.

מודעות עצמית, מודעות אלקית ומודעות טבעית

באיזו עוד דרך אפשר להסביר זאת, במושגים שלנו? אלה גם שלש הדרגות של המודעות – מודעות עצמית, מודעות אלקית ומודעות טבעית^{טז}:

ב"אכלהו היום" יש עדיין מודעות עצמית. שכולם יהיו מבסוטים שיש שלום בעולם והמעדנים מצויים כעפר היינו "לי טוב"^{טז} – אני

אתה משיח! – אבל איך מודע לכך שאתה משיח. כמה שאתה מחפש את המשיח בחוץ – לא תמצאו אותו אף פעם. המשיח צריך לצמוח ולהופיע, להתגלות, מבפנים. זהו המסר של "היום לא תמצאוהו בשדה".

משיח בן יוסף, משיח בן דוד ורעיא מהימנא

יש מקום בזהר^{טז} (בחלק הזהר שנקרא "רעיא מהימנא") שכתוב בו שיש שלשה משיחים – משיח בן יוסף, משיח בן דוד ורעיא מהימנא. כנראה שהם מקבילים לשלשת הציורים שלנו. בדרך כלל מדברים רק על שני משיחים, מתאים לרמב"ם שיש לו רק שני ציורים^{טז}, אבל שם כתוב שיש שלשה משיחים. יש מאמר מאד מפורסם בחסידות, ד"ה "הרכבת אנוש לראשנו" של רבי הלל מפאריטש, שמביא את הזהר הזה ומפרש אותו בעמקות גדולה^{טז}.

(אם יש 'קפסולה' של בנות שלומדות חסידות, זהו מאמר הכי מומלץ ללמוד...). ברור שהמשיח השלישי, רעיא מהימנא, קשור לרעוא דרעוין. רעוא היינו רצון – רצון כל הרצונות – ורועה גם

אתה משיח! –
אבל איך מודע
לכך שאתה
משיח. כמה
שאתה מחפש
את המשיח בחוץ
– לא תמצאו
אותו אף פעם.
המשיח צריך
לצמוח ולהופיע,
להתגלות,
מבפנים

ע זהר ח"א כה, ב. ראה ד"ה "הרכבת אנוש לראשנו" מהרה"צ ר' הלל מפאריטש (נדפס במגיד מראשית אחרית). עא ראה אדמה שמים ותהום מאמר "נסי נסים" הערה מו (ובכ"ד – ראה גם שיעור אמונה ובטחון 28) ששני השלבים במשיח שמתאר הרמב"ם – "חזקת משיח" ו"משיח ודאי" – הם בעצם משיח בן יוסף ומשיח בן דוד בציור שלו. עב המאמר יצא עם קיצורים והערות בהוצאת גל עיני בשנת תשד"מ (ונתבאר באריכות גדולה בשיעורים באתה השנה – ועוד חזון למועד להוציאם לאור בע"ה) ונדפס שוב בתוך הספר מגיד מראשית אחרית (תשע"ג). על ביאור שלשת המשיחים ראה גם הקדמת הספר בעתה אחישנה.

^{טז} עג ברכות כו, ב.

^{טז} עד ראה תקו"ז יח (לד, ב).

^{טז} עה ראה גם הקדמת בעתה אחישנה הערה לב.

^{טז} עו זהר ח"ב קנו, א. הובא בפוסקים על או"ח סימן רצב. עז נתבאר בארוכה בספר הטבע היהודי במאמר "המודעות העתידית" ושאר המאמרים. ראה גם בשיעור שבת שובה תש"פ (נדפס בגליון יום כיפור השתא) ובשיעור "ירידה צורך עליה" הנדפס בגליון כי תצא תש"פ.

^{טז} עח תהלים עג, כח.

"משיח" – ה פעמים מ (200),
 י פעמים ש (3000), ו פעמים י
 (60), ם פעמים ח (320). סה"כ
 3580 – י"פ משיח! משהו הכי
 יפהפה שיכול להיות שבאמת
 "היום" הוא-הוא משיח –
 "אני היום". פעולת "היום" על
 המשיח מכפילה אותו פי עשר,
 מגלה אותו בכל עשר הספירות,
 בכל עשרת כוחות הנפש^א. כך
 המשיח צומח מבפנים. אין סימן
 יותר יפה בגימטריא שהמלה
 "היום" קשורה בעצם למשיח.

ד. להנצל משלש פורענויות

חוץ מהלימוד של שלש סעודות בשבת
 מהפסוק הזה, יש בו – כמובן – עוד דרשות
 חז"ל. הדרשה הראשונה כאן, שרבי יהושע בן
 לוי (עליו אנו לומדים) הוא אחד ממעביריה, היא
 המשך ללימוד על שלש סעודות:

וכדרשות חז"ל עה"פ: "א"ר שמעון בן פזי
 אמר ריב"ל משום בר קפרא כל המקיים שלש
 סעודות בשבת נצול משלש פורענויות, מחבלו
 של משיח, ומדינה של גיהנם, וממלחמת גוג
 ומגוג,

מי שמקפיד על שלש סעודות שבת ניצול
 משלשה דברים. הראשון הוא "חבלו של משיח"
 – כבר רואים שיש כאן קשר למשיח. חבלי
 משיח, שלפני ביאת המשיח ("לפני בוא יום ה'"),
 כפי שנראה) הם חבלי הלידה של משיח. אם כן,
 כל המושג שייך לאשה – רק היא יודעת מהם
 חבלי לידה. כל הטראומה של הימים האלה,
 הסבה שיושבים כאן רחוק, היא חלק מחבלי
 משיח. הביטוי כאן הוא "חבלו של משיח",
 בגימטריא 734 – פעמיים 367, שם הנגיף

כל הטראומה
 של הימים האלה,
 הסבה שיושבים
 כאן רחוק, היא
 חלק מ"חבלו של
 משיח", בגימטריא
 734 – פעמיים
 367, שם הנגיף
 שמסתובב
 ומשתולל
 (קורונה). למה
 פעמיים? כנראה
 שני גלים – גל
 ראשון וגל שני...

בעסק, ואדרבא, אני העיקר, אני
 אוכל ונהנה. זו מודעות עצמית
 של ימות המשיח, דבר טוב, אבל
 לא תכל'ס.

מהו "כי שבת היום להוי"?
 כבר מודעות אלקית, הפשט של
 "כי מלאה הארץ דעה את הוי'
 כמים לים מכסים".

אבל מהו "היום לא תמצאהו
 בשדה", שהמשיח לא נמצא בחוץ
 בכלל, אלא רק בפנים? דרך אגב,
 הרמה הזו קשורה לבת באופן
 מיוחד – "כל כבודה בת מלך
 פנימה"^ט. הבת יודעת שהאוצר,
 משיח, נמצא בפנים – לא בחוץ,
 אין מה לחפש בחוץ. מהו אותו
 בפנים? מודעות טבעית.

אם כן, יש פה כמה וכמה יסודות גדולים של
 כל הלימוד שלנו, מסביב לשלש פעמים היום
 – "אכלהו היום, כי שבת היום להוי", היום לא
 תמצאהו בשדה". הכל משיח.

היום – משיח!

נעשה עוד תרגיל, לגוון:

אמרנו שעצם המלה "היום" היא משיח –
 כל פעם שכתוב "היום" כאילו כתוב משיח. רבי
 יהושע בן לוי שואל את משיח 'מתי תבוא?' והוא
 עונה "היום" – הכוונה היא שאני "היום". על
 משיח כתוב "אני היום ילדתיך"^ז – הפשט שה'
 אומר שאני היום ילדתי אותך, אבל הדרוש ש"אני
 היום", ה"אני" של משיח הוא "היום" בעצמו.
 אם כן, נעשה תרגיל – איך המלה "היום"
 'עובדת' על המלה "משיח"? אני לוקח את
 המלה "היום" ו'מלביש' אותה על "משיח" –
 בכל מלה יש ארבע אותיות ואני עושה הכאה
 פרטית, איך המלה "היום" פועלת על המלה

פא ראה שיחת ש"פ שלח תש"נ (התוועדיות תש"נ כרך ג
 עמ' 359-361).

עט תהלים מה, יד.
 פ שם ב, ז.

כל מושג המלחמות הוא נצח והוד (שהשם הקדוש שלהם הוא "צבאות"^פ, שם של מלחמה). הנצחון במלחמה שייך לנצח וקושי המלחמה – ההפסד והצער – הוא הוד, "הודי נהפך עלי למשחית"^פ.

אם כן, שלשת הדברים האלה הם פשוט קו שמאל. סימן ששלשת "היום" של שבת הם כנראה קו ימין – כמו שדברנו קודם שהם לפני משורת הדין. בפרט, "אכלהו היום" בנצח־בטחון כנגד מלחמת גוג ומגוג; "כי שבת היום להוי" בחסד־אהבה, כנגד דינה של גיהנם; ו"היום לא תמצאהו בשדה" בחכמה־בטול, כנגד "חבלו של משיח". שוב, שלש הפורענויות הן בשמאל, מדת הדין. יש אחד שכל החיים שלו הם דין – גם התורה והמצוות הם אצלו דין. הוא באותו מקום שיש בו סכנת דינים של חבלי משיח ודינה של גיהנם ומלחמת גוג ומגוג.

מה כאן יכול להיות ההסבר עוד יותר ב'עבודה'?

הקלת הלידה העצמית

אמרנו קודם שהתכל'ס, המדרגה השלישית במשיח (רעיא מהימנא), היא שאדם צריך להוליד את עצמו – להוליד את משיח מתוך עצמו. אמרנו שזהו הציור של סעודה שלישית. זה קשה... לא קל להוליד את עצמך. עוד פעם, לכל אחד ולכל אחת יש פוטנציאל אין סופי, אבל רוב האנשים חיים את כל המאה ועשרים שנה שלהם בעלמא דין בלי למצות את הכחות הפנימיים־הנפשיים שלהם, לא זוכים להוליד את עצמם. אבל מי שיודע מהענין, יודע שצריך להוליד את עצמו ומשתדל לעשות זאת – ודאי יהיו לו הרבה חבלי לידה, לא יהיה לו פשוט. שום דבר טוב בעולם לא בא פשוט. בעבודה הפנימית, חבלי משיח כאן הם הולדת עצמי, הולדת המשיח שבתוכי – ש"היום לא תמצאהו בשדה", רק

שמסתובב ומשתולל (קורונה)^פ. למה פעמיים? כנראה שני גלים – גל ראשון וגל שני... כמובן, גם מלחמת גוג ומגוג קשורה למשיח.

מאיפה לומדים על כח סעודות שבת להציל משלש הפורענויות? שלש הסעודות נלמדות משלש ההופעות של "היום", וגם בכל אחת משלש הפורענויות כתוב "יום":

דכתיב הכא 'יום' וכתיב בחבלו של משיח [מלאכי ג]: 'הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה'." ובדינה של גיהנם כתיב [צפניה א]: 'יום עברה היום ההוא'. ובמלחמת גוג ומגוג כתיב [יחז' לח]: 'ביום בוא גוג". שם קיח, א.

שלש הפורענויות – קו שמאל

איך נסביר זאת לעומק? קודם כל, נמקם בספירות:

"חבלו של משיח" היינו חבלי לידה, כנ"ל. למי שייכים חבלי לידה? לאמא. אמא היא ספירת הבינה – כנראה ש"חבלו של משיח" בבינה. למה יש שם קושי ודינים, סבל של חבלי לידה? כי באמא כתוב "מינה דינין מתערין"^פ – זהו מקור של דין, מקור של קושי וצער.

באיזו ספירה צריך להיות "דינה של גיהנם"? דין של גיהנם הוא פשוט עונש – עשית כך וכך ומגיע לך עונש. איפה בכלל נמצא דין? באיזו ספירה דנים את האדם? בספירת הגבורה. אם מגיע לו דין של גיהנם – הוא מקבל את הדין. איפה מלחמת גוג ומגוג? צריכה להיות הוד.

יש אחד שכל החיים שלו הם דין – גם התורה והמצוות הם אצלו דין. הוא באותו מקום שיש בו סכנת דינים של חבלי משיח ודינה של גיהנם ומלחמת גוג ומגוג

פב ראה התוועדות ליל פורים תש"פ (נדפס ב"ואביטה" פרשת ויקה"פ־החדש תש"פ).

פג ראה זהר ח"א קנא, א; ע"ח ש"ג (אריך אנפין) פ"ח; שם ש"ד (או"א) פ"ב.

פד זהר ח"ג יא, א; ראה קהלת יעקב ערך 'צבאות'.
פה דניאל י, ח.

תשובה מאהבה, בה הזדוונות שלו הופכים לזכויות^ט – אז לא מגיע לו עונש אלא שכר. כל אחד צריך לדעת ש'מגיע לי עונש', אבל יש עצה טובה – התורה מקדימה רפואה למכה^ז – שבת. בכלל, כתוב שעל ידי שמירת שבת זוכים למחילת עוונות – "כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה [כדור] אנוש מוחלין לו..."^{צא}. יותר מזה, **שבת** היא אותיות **תשב** – התשובה של שבת היא תשובה עילאה^{צב}, תשובה מאהבה (כמו שאומרים בקידוש, "ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו") ומשמחה ("וביום שמחתכם' אלו שבתות"^{צג}). התשובה הזו אל ה' היא היא "שבת היום להוי".

מלחמת המחשבות

איך נסביר את הדבר השלישי, להנצל ממלחמת גוג ומגוג? מה הן המלחמות בחיים? מה עיקר המלחמות הפנימיות שיש לאדם בחיים? אמרנו שמלחמות שייכות לנצח והוד. נצח והוד הן הכליות – ה"כליות יועצות"^{צד}, הן מקור של מחשבות. מלחמת גוג ומגוג היא שטיפת האדם במחשבות זרות ורעות – לא מרצונו. דווקא בתוך התפלה האדם מקבל כל מיני מחשבות זרות.

ההתמודדות עם מחשבות זרות היא נושא מאד גדול בחסידות. בהפשטה, מחשבות זרות בחיים הן גם כשאחד סתם מפחד – כולם מפחדים, יש כל מיני פרנויות, חרדות, הכל

פט יומא פ, ב.

צ מגילה יג, ב.

צא שבת קיח, ב.

צב תניא אגה"ת פ"י.

צג ספרי בהעלותך פי"ט.

צד ברכות סא, א. וראה תקו"ז תקון מח (פה, א); תניא, אגה"ק טו.

לכל אחד
ולכל אחת יש
פוטנציאל אין
סופי, אבל רוב
האנשים חיים
את כל המאה
ועשרים שנה
שלהם בעלמא
דין בלי למצות את
הכחות הפנימיים
הנפשיים שלהם,
לא זוכים להוליד
את עצמם

תעבדו קשה להוציא אותם מבפנים. חבלי הלידה שייכים לבניה, אמא, עלמא דאתכסיא (מהכיסוי שלו צריך להוליד את עצמי), ויש כאן דינים, קושי, צעה. מי שמקיים את "היום" של שבת ניצל – מה הכוונה? שכמה שהענין קשה, בכל זאת יהיה לו יותר קל. אנו קוראים ללידה כזו 'לידה משיחית'^פ – לידה שמחה (משיח אותיות ישמח). כמו שמאחלים לאשה לידה שמחה – לידה שמחה היא בזכות שבת. מסתמא יהיה משהו, קצת חבלי משיח, אבל יהיה קל – נצלים

מחבלו של משיח (והוא בעיקר בזכות ה"היום" השלישי – "היום לא תמצאהו בשדה", סעודה שלישיית, רעוא דרעוין – כנ"ל). באמת, צריך להגיע למצב שלא יהיה שום קושי של חבלי לידה אלא הכל יזרום בטבעיות לגמרי (מודעות טבעית, כנ"ל). והוא סוד הנאמר לעתיד לבא, "הרה וילדת יחדו"^פ, היינו כמו שה"הרה" היא בטבעיות (ועל ידי 'כיף' טבעי, ביאה ראשונה) כך הלידה (ביאת משיח, אותה חוויה, ביאה שניה)^פ – "יחדו" "בכל יום", בזכות "היום" של שבת קדש.

תשובה של שבת

מהו פירוש להנצל מדינה של גיהנם? אמרנו הרגע – פשוט להנצל מעונש. אני לא צדיק, עשיתי הרבה דברים לא טובים בחיים, אז מגיע לי עונש. יש פחד כשמגיע עונש. פעם כל ספרי המוסר היו רק לתאר את העונש של הגיהנם, ומתוך הפחד של העונש אולי מישוהו יהיה בסדר – יתחיל לשמור את שורת הדין. אבל יש דרך, עצה טובה, להנצל מעונש. כמו שאחד עושה

פז ראה גם שיעור י"ג חשון ע"ג.

פז ירמיה לא, ז.

פח וראה גם אשא עיני מאמר "סוד הנשימה: חדוה" פ"ג.

שנאמר: 'כי שבת היום' [דרש 'היום' מלשון 'היום אם בקולו תשמעו' – פרוש התו"ת], כאן אחד המפרשים מסביר שחז"ל עצמם אומרים ש"היום" של שבת הוא אותו "היום" שאמר משיח, לפי הפירוש של אליהו הנביא, "היום אם בקלו תשמעו". "שבת היום", ואם רוצים שמשיח יקיים "היום" צריך לשמוע בקולו – קולו אומר תשמרו שבת. שמירת שבת מתחילה מהדלקת נרות, "הכל הולך אחר הפתיחה"^{צא}. כשהבת והאשה מדליקה נרות, ובכך מקבלת על עצמה את השבת – בדרך כלל לפני האיש, היא מכניסה בפועל את השבת בהדלקת נרות – היא כבר מביאה את המשיח. ואומר [ישעיה ל'] 'בשובה [מלשון 'שבת'] ונחת תושעו' – בשובה וניחא תתפרקו' בזכות שמירת ומנחת שבת זוכים ל"בשובה ונחת תושעו" (לשון **תשועה**, בגימטריא **תשפ"א**). [ומתקשר לרמז המובא לעיל שבשני הפסוקים האחרונים דמע"ב, שבפרשת 'ויכלו וגו', בכ"א היום אותיות ודוק]. זהו עוד רמז לקשר בין "היום" לשבת.

ה. טוב, אור ואמת גילוי הכתר "היום"

יש כאן בביאור עוד רמז: והנה בחשבון גדול דמנצפ"ך פשוטות [מ"ך שעולה חמש מאות ל"ץ שעולה תשע מאות], היום עולה **כתרא** עילאה, ג"פ **אור** [שבכתר עליון: **אור** קדמון, **אור** מצוחצח, **אור** צח, כנגד ג' רישין שבכתר: **קדמון מצוחצח צח ר"ת קמץ**, נקודת הכתר – 'וקמץ הכהן' וד"ל] כנודע. אחד הרמזים הידועים^{צב} שכתר בארמית – **כתרא** – עולה שלש פעמים **אור**. שלשת הראשים שבכתר – אמונה־תענוג־דצון, כפי

מחשבות זרות. מי נלחם בי? הבעל דבר, גוג ומגוג, שבעים אומות העולם. כתוב^{צה} ש"גוג ומגוג" שוה 70 בגימטריא – כללות כל הקליפות, שבעים אומות העולם. כל הקליפות נלחמות בי – איך? מכניסות בי מחשבות זרות, שוטפות את המח שלי במחשבות זרות. צריך להנצל ממחשבות זרות – גם בזכות שבת, בזכות משיח של שבת. חלק מעונג שבת – "אכלהו היום" – הוא המנוחה והרגיעה של "כל מלאכתך עשויה"^{צד}, השביתה ממחשבות מטרידות וההגעה לשלום בתוך האדם עצמו, "שבת שלום" (כמו הצירור הראשון של המשיח, השלום והרגיעה מכל קנאה, תחרות ומלחמה). שוב, בזכות שלשת "היום" של שבת נצלים משלשת הדברים האלה של קו שמאל – חבלי משיח, צער הלידה; דינה של גיהנם, העונש; ושטף של מלחמה, שכל הזמן האדם נמצא במלחמה פנימית כי מחשבות טורדות אותו.

גאולה בזכות שבת

נסיים עם עוד דרשת חז"ל על הפסוק: וכן דרשו על פסוק זה בירושלמי [תענית פ"א, ה"א]: "אמר רבי לוי אלו שמרו ישראל שבת אחת כתקונה מיד היה בן דוד בא, יש מקום בבבלי^{צז} שכתוב "שתי שבתות", אבל כאן כתוב "שבת אחת כתקונה". אין מאמר יותר מפורש שקושר שבת ומשיח – רוצים משיח? צריכים לשמור שבת. מאיפה לומדים זאת?

צה ספר הליקוטנים יחזקאל פל"ח.

צו מכלתא פרשת בחדש פ"ז.

צז שבת קיח, ב.

צח ע"פ פרקי דרבי אליעזר פמ"ב.

צט זהר חי על זהר ח"א ה, ב; כו, א.

בהפשטה,
מחשבות זרות
בחיים הן גם
כשאחד סתם
מפחד – כולם
מפחדים, יש כל
מיני פראנויות,
חרדות, הכל
מחשבות זרות

ראשים, שלשה אורות, שכנגד אמונה־תענוג־רצון – הציור מתחיל מאמונה עמוקה מסוימת; אצל המשיח (ואצל מי שמצייר את אותו משיח, ב'ניצוץ משיח' שלו) אותה תמונה של אמונה כה מוחשית, עד שהיא הופכת לתענוג מורגש – ה'ציור' ממלא אותו חיות; מתוך כך הוא מתעצם ברצון לשתף את העולם כולו באמונה שלו ולממש אותה בפועל.

טוב־רע; אור־חשך; אמת־שקר

כדי להבין זאת יותר, נתבונן

כאן ב'סך הכל' של הרמז:

נמצא שג'פ היום עולה ט"פ אור [כנגד ט היכלין דארץ אנפין [מושג בתוך הכתר^ק]. [כנודע], כשם שאור עולה ט"פ זיו [23, המספר הראשוני של אור]. [השכינה], וכידוע ששבת הוא אור בהפוך ספרות, וד"ל.

הסיום ממש הוא עוד רמז לקשר בין שבת (702) לאור (207) – היפוך הספרות שלהם מעיד על השלמה. פתחנו היום ב־רחל (238), שהיפוך הספרות שלה הוא ארץ ישראל (832), כידוע^ק. רחל היא גם סוד השבת וגם סוד ארץ ישראל – הכל בחינת מלכות דקדושה.

אך העיקר כאן, הסך הכל של "היום... היום... היום", ט פעמים אור, שזה לשלשה זוגות מושגים – אור־חשך, טוב־רע, אמת־שקר^ק. אלה שלשה

כשעושים סדרה רק מרכיבי ה־א – 1 (א) 6 (ו) 10 (י) – נוצרת סדרה בעלת חן נקבי (סדרה סימטרית בעלת שני חצאים שווים): 1, 6, 10, 13, 15, 16, 16, 13, 15, 10, 6, 1. סך אברי הסדרה הוא אני־אני, וכאשר מחשבים כל מספר שבה במשולש הסך הכל הוא משיח בן דוד משיח בן דוד! קה זהר ח"א סה, א; ח"ב רסט, א. וכמבואר בע"ח ש"ג (א"א) פ"ב (מ"ת).

קו ראה 'עיניך ברכות בחשבון' פרשת ויצא. קז הכל נכלל באור (השייך למשיח בן דוד, עיקר הפשט של המשיח, כדלקמן) – כרמז כאן, שהכל עולה ט"פ אור –

אצל המשיח
אותה תמונה
של אמונה כה
מוחשית, עד
שהיא הופכת
לתענוג מורגש
– ה'ציור' ממלא
אותו חיות; מתוך
כך הוא מתעצם
ברצון לשתף
את העולם כולו
באמונה שלו
ולממש אותה
בפועל

שאנחנו תמיד מסבירים^ק – הם שלשה אורות^{קא}, שלכל אחד יש שם פרטי: אמונה (שייכת לנושא שלנו, אמונה ובטחון) – אור קדמון; תענוג – אור מצוחצח; רצון – אור צח^{קב}. לכל ספירה יש ניקוד, והכתר הקמוץ והנעלם הוא כנגד הקמץ^{קג}. באמירת קמץ אנחנו קומצים את השפתיים. בניקוד הבא, פתח, פותחים את השפתיים – זהו הניקוד של החכמה. בזהר מביאים תמיד "פתח רבי שמעון" וכיו"ב – כשחכם מתחיל לדבר ולחדש בתורה נקרא "פתח", כי פותח צינור חדש של שפע, של חכמה,

של תורה. אחרי הקמיצה של הכתר, העל־מודע, יש פתיחה של החכמה, ראשית המודע.

שוב, כאשר מחשבים ם סופית כ־600 "היום" בגימטריא כתר^א, עם כל הרמזים הללו. המשמעות הפשוטה היא שכל אחד מהציורים של המשיח כאן שייך לכתר – משהו שנמצא מעל המודע־המוכר בעולם הזה. גם ניקוד הקמץ (ניקוד הכתר, עם כל הרמזים הנ"ל) מראה את הקשר של הכתר למשיח – "קמץ אלף א'" (הלימוד הראשון של ילד בקריאה), בגימטריא משיח^{קד}. בכל ציור של משיח בפרט יש שלשה

ק סוד ה' ליראיו ש"א פ"א ובנספח "ג' רישין שבכתר" (וביאורם בשיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' מד ואילך ועמ' רצא ואילך).

קא אשא עיני מאמר יד פ"א, ובכ"מ.

קב ראה פרדס רמונים שו"א פ"ב.

קג תקו"ז תקון ע (קכט, איב).

קד ראה שיעור אור לכו' תמוז ע"ג, ובכ"מ. בחשבון כאן נכלל גם חשבון ניקוד הקמץ שביא, כאשר ציור הניקוד של קמץ הוא ו (קו) וי (נקודה) – "רקיע וניצוץ" – כמבואר בהקדמת התקו"ז (ז, ב). לאור זאת, שלש המלים כאן יוצרות סדרה של 17 (א) 111 (אלף) 230 (קמץ), בה המספר הבא הוא "אחיסנה" והמספר שאחריו הוא "אהיה אשר אהיה" (חמשת המספרים עד כאן עולים 50 במשולש, שער הנון). כשמפתחים את הסדרה עד 7 מספרים – 17, 111, 230, 374, 543, 737, 956 – הממוצע הוא משיח בן דוד!

נוטה לשמאל^{ק"ג}, ועל כן שייכים אליו המושגים של קו שמאל).

משיח בן דוד, השואף להחזיר אותנו בתשובה ולמלא את הארץ במודעות אלקית, נלחם בחשך של שכחת והכחשת האלקות ומגמתו להאיר את העולם באור ה', כמו אברהם אבינו^{ק"ד}.

אצל רעיא מהימנא – כינויו של משה רבינו – העיקר הוא שלילת השקר וגילוי האמת (במודעות טבעית, המודעות לדברים כפי שהם באמת – בלי ההתעלמות שיש ב'בריחה' למודעות אלקית ובלי הניפוח השקרי שיוצרת המודעות העצמית), "משה אמת ותורתו אמת"^{ק"ט}.

אם בנשמות בעולם הזה כל זוג מושגים הוא שני קטבים הפוכים, שביניהם נע האדם – שואף להתרחק מהשלילה ולהתקרב אל החיוב – אצל כל אחד משלשת המשיחים יש אמונה נושאת הפכים ביחס לתיקון שני ההפכים:

למשיח בן יוסף יש אמונה ש"הרע כסא לטוב"^{ק"ט}, ומתוכו – כפי שהוקדם – התענוג בחויה הפנימית שאכן כך הוא והרצון שהדבר יתגלה לכולם ובפועל יהפוך כל הרע שבעולם לכסא התומך בטוב בגלוי.

משיח בן דוד מאמין שאליבא דאמת החשך עצמו הוא אור מרוכז, ולכן יש מעלה באור הבוקע דווקא מתוך החשך – "כיתרון האור מן החשך"^{ק"י}. ושוב, מתוך התענוג שלו בהכרה הזו הוא שואף לגלות זאת בפועל, ועוסק בהחזרה בתשובה (גם של הצדיקים^{ק"י}) שיש בה "יתרון האור מן החשך" דווקא.

אצל רעיא מהימנא העיקר הוא האמונה

זוגות מושגים עיקריים, שהרבה פעמים^{ק"ח} הסברנו אותם כמניעים העיקריים בחיים של טיפוסים שונים – שלשה אבי-טיפוס של נשמות, המכוונים כנגד שלשת האבות (ובכלל שלשת הקווים, ימין-שמאל-אמצע): מי ששייך לאברהם אבינו, פועל בחיים לפי מושגים של אור וחשך – הוא רגיש לחשך שבמציאות ושואף להגיע לאור ולהאיר לכולם, "אברהם התחיל להאיר"^{ק"ט}. מי ששייך ליצחק אבינו מודד את המציאות במושגים של טוב ורע, המניעים אותו לשלול את הרע ולהתקרב אל הטוב. יעקב אבינו מנסה לפוגג את השקר ולדבוק באמת – "תתן אמת ליעקב"^{ק"י}.

שלשת המשיחים

בהקשר שלנו, שלשת הזוגות שייכים, באופן מובהק, לשלשת המשיחים^{ק"א}:

משיח בן יוסף מרגיש כמה רע בגלות ודואג שיהיה לנו פשוט טוב (יוסף הצדיק הוא ה"טוב" – "אמרו צדיק כי טוב"^{ק"ב} – משום שהמושגים טוב-רע שייכים לשמירת הברית והיפוכה; היסוד

והיינו האור העליון, "אור קדמון" (הכולל גם חשך, שהרי עליו בפרט נאמר ש"אוכם הוא קדם עלית כל העילות").

קח ראה באורך גם בספר שלשה כתרים מאמר "עד מות הכהן הגדול" הערה קסד; שיעור ח"י מנחם-אב"ב; שיעור ט"ז שבט ע"ח – ועוד.

קט שמות רבה טו, כו.

קי מיכה ז, כ.

קיא שלשת הזוגות טוב-רע אור-חשך אמת-שקר (ט"פ אור) עם משיח בן יוסף משיח בן דוד משה עולים 3198 = הוי' פעמים ענג. אם במקום משה כותבים רעיא מהימנא הכל עולה 3280 = פעמים חשך (סוד אור קדמון ש"אוכם איהו", עולה ארור – ריבוי אור שמסנוור וכו'). כשמחברים רק את צד החיוב – משיח בן יוסף טוב משיח בן דוד אור משה אמת עולה הכל 2000, ה"ב רבתי של "בראשית".

קיב ישעיה ג, י.

קיג פרדס רימונים שי"ח פ"ה ובכ"ד.

קיד ורמז: אור-חשך משיח בן דוד = 959 = 7 פעמים 137 = "אך בצלם יתהלך איש" (תהלים לט, ז) = אברהם במספר קדמי כו'.

קטו תנחומי קרח יא; בבא בתרא עד, ע"א.

קטז כש"ט אותיות כו ו"ע. נתבאר באריכות בשיעורי כתר שם טוב אותיות כוכיז שנדפסו בגליון פרשת לך לך (וש"נ).

קז קהלת ב, יג.

קיח זהר ח"ג קנג, ב.

בהם עצמם^{קכא} — ברגע שיראת ה' מסלקת את השקר־הדמיון שבחן וביפי הסי־הם (ללא שינוי כלל) מתגלים כאמת.

נסיים ברמז האחרון בביאור הזה, שקושר את הכל שוב לנושא שלנו: ועוד יש לרמז: ג"פ היום עולה אמונה ובטחון.

עד כאן להיום, שיבוא משיח היום, שנזכה לתת הרבה זהב ולקבל הרבה זהב, עם כל שלשת ה"היום" של שבת קדש.

שאינ בכלל שקר (שהרי השקר אינו מציאות, אלא כח המדמה בלבד) — התענוג שלו הוא הכרת האמת והרצון שלו הוא לגלות את האמת לכל. גילוי האמת הפנימית שבכל אחד הוא בעצם הצמחת המשיח שבו, ומגמתו היא לגלות שכל מה שקיים הוא אמת. את כח המדמה של השקר צריך פשוט לפוגג ולהעלים, "ואת רוח הַטְמָאָה אַעבִיר מִן הָאָרֶץ"^{קכב}, באמצעות יראת ה' — ואז מתגלה שהכל אמת. כך, "שקר החן והבל היפי" אך "אשה יראת הוי' היא תתהלל"^{קכג}

קכט זכריה יג, ב.
קכ משלי לא, ל.

קכא מהר"ם שיף לכתובות יז, א.

הַלּוּמֵד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לַדֶּרֶךְ

- ◆ כל "היום" בתורה רומז למשיח ומכל "היום" צריכים ללמוד איך להביא משיח.
- ◆ ב"אשת חיל" יש לכוון במיוחד לרחל אמנו — סוד השבת.
- ◆ את המשיח מביאים על ידי מודעות של שבת — שמירת שבת וענג שבת.
- ◆ בשביל להביא את המשיח לא די ביראת שמים ויציאת ידי חובה — נדרשת אהבה בלתי־מגובלת הגורמת לפעול לפנים משורת הדין.
- ◆ בריאות היא נתינה!
- ◆ כדי להביא משיח — בבריאות — צריך לתת ביד רחבה את הזהב, המובחר והטוב ביותר.
- ◆ בשביל לעבוד קשה צריך 'ציור' של היעד — לכן כל אחד צריך לצייר לעצמו משיח.
- ◆ המשיח האמתי שונה מכל ציור שקיים במציאות — זהו משיח של שינוי תודעתו שצומח מתוך כל אחד.
- ◆ שלשת ציורי משיח: "אכלוהו היום [דאגה לטוב הגשמי בעולם, מודעות עצמית], כי שבת היום להוי' [מלאה הארץ דעה את הוי', מודעות אלקית] היום לא תמצאהו בשדה [משיח הצומח מתוך כל אחד, מודעות טבעית]".
- ◆ כדי שאדם לא יחיה מאה ועשרים שנה בלי לממש את הפוטנציאל שלו עליו לעבוד קשה ללדת את עצמו.
- ◆ מנוחת ושלום השבת מצילים מ"מלחמת גוג ומגוג" — שטף המחשבות המציף את האדם.
- ◆ תשובת השבת — תשובה עילאה — מצילים מ"דינה של גיהנם".
- ◆ סעודה שלישית, מודעות טבעית של "היום לא", מקלה את "חבלו של משיח" — לידת האדם את עצמו האמתי, המשיח שבו — והופכת אותה ללידה שמחה.
- ◆ משיח בן יוסף מגלה ש"הרע כסא לטוב"; משיח בן דוד מגלה את "יתרון האור מן החשך" ודעיא מהימנא — "משה אמת ותורתו אמת" — מפוגג את השקר ומגלה שכל מה שיש במציאות הוא אמת.

שיעור

התוועדות יום הולדת

"ארץ יראה ושקטה"

קיצור מהלך השיעור

מורנו הבעל שם טוב לימד, בשם מורו אחיה השילוני, שכל אדם יאמר את **פרק התהלים לפי גילו** – הפרק התואם את השנה בה הוא נמצא (בשנה הראשונה – פרק א; מיום הולדת שנה – פרק ב וכו') – ומצינו כי הבעש"ט נהג לדרוש ביום ההולדת את הפרק שהוא מסיים ואת הפרק שהוא מתחיל. לקראת סיום שנת ה-**עו** של הרב שליט"א אנו מפרסמים שיעור שהוא מסר בחיק המשפחה ביום הולדתו ה-**עה** על פרק עו.

השיעור עוסק בפסוק **"משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה"**, שחז"ל דרשו על מתן תורה. **פרק א** נוגע בפירושי הפשט ומוצא רמז נאה המתאים לדרשת חז"ל. **פרק ב** מביא את פירוש היהודי הקדוש, שהדין נועד **רק לעורר יראה**, ולומד ממנו הוראה חינוכית. **פרק ג** עוסק בפירושי השפת אמת והרבי מליובאוויטש, שלומדים מכאן את המשמעות העמוקה של **מתן תורה** לעם ישראל ולעולם כולו.

א. פסוק מתן תורה

ישראל שיראה ממנו ומאוכלוסיו אז 'שקטה', כל ארץ ישראל יראה מסנחריב וצבאו ושקטה כעשר ה' עשה בהם דין. הרבה פרקים בתנ"ך מדברים על מלחמת סנחריב בחזקיהו, שראוי היה להיות משיח אם רק היה אומר שירה על הנס^א.

התרגום והאבן עזרא מפרשים את הפסוק על

נרשם ע"י איתיאל גלעד. לא מוגה. התוועדות יום הולדת 75 בחיק המשפחה. כ"ח חשון תש"פ – כ"פ"ח.

א ראה סנהדרין צד, א.

פרק התהלים החדש שלי הוא פרק עו. נעסוק בפסוק ט בפרק, "משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה", עליו יש יחסית הרבה דרושי חסידות. לפני שנגיע לדרושי החסידות נזכיר קצת מפירושי הפשט וחז"ל ונראה קצת רמזים:

פירושי הפסוק

רש"י מפרש את כל הפסוק על מלחמת סנחריב: "משמים השמעת דין" – כשנתנבא ישעיה על פורענותו של סנחריב ונתקיים בו, ארץ

דין, כמו שמיד אחרי מתן תורה בפרשת יתרו באה "פרשת דינים", פרשת משפטים – כל התורה היא דינים, הלכות. בכלל, כתוב שקבלנו את התורה "מפי הגבורה", מדת יצחק – מדת הדין. אבל יש עוד רמז ממש יפהפה. מה שמענו ישר מפי הגבורה, "משמים השמעת"? את שני הדברות הראשונים, "אנכי הוי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" ו"לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". אם סופרים, יש בפסוקים אלה בדיוק דין (64) אותיות. 64 היינו 8 ברבוע, כך שאפשר לצייר כרובע:

א	נ	כ	י	י	ה	ו	ה
א	ל	ה	י	ך	א	ש	ר
ה	ו	צ	א	ת	י	ך	מ
א	ר	ץ	מ	צ	ר	י	ם
מ	ב	י	ת	ע	ב	ד	י
ם	ל	א	י	ה	י	ה	ל
ך	א	ל	ה	י	ם	א	ח
ר	י	ם	ע	ל	פ	נ	י

מה הפנות של הרבוע? **יראה**. ממש מתאים לפסוק: "משמים השמעת דין – ארץ יראה".

יחוד שמות הוי' ואלהים

נעשה עוד גימטריא יפה: זהו הפסוק היחיד בספר תהלים ששוה 2236 – מספר מאד חשוב, שם הוי' כפול שם אלהים. מה המשמעות? הוי' הוא האלהים, כמו "וידעת היום והשבת אל לבבך כי הוי' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד"^ב – אומר שהנס הוא הטבע, הוי' הוא האלקים. עוד יותר, 2236 עולה פעמיים "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"^ט – פסוק שמצוה אחת לומר אותו פעמיים בכל יום, בערב ובבוקר. הוי' פעמים אלהים הוא גם התוכן של שמע ישראל – "הוי' אלהינו הוי' אחד", הוי' הוא האלקים שלנו. זהו רמז יחודי בגימטריא, שמופיע רק פעם אחת בכל הספר.

לעתיד לבוא^ב. לפי התרגום, "יראה" היינו לארץ אומות העולם ו"שקטה" לארץ ישראל. האבן עזרא מפרש "ארץ יראה" לרשעים ו"שקטה" לצדיקים. שתי המדרגות רומזות לשתי עבודות – עבודת הברורים ("יראה" לרשע, "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים ולא יבינו כל רשעים"^ג) ועבודת היחודים ("שקטה" לצדיק, תרגום המלה "שקטה" הוא "שדוכת", לשון שידוך בין חתן לכלה, היינו מנוחה, עבודת היחודים).

פסוק חתן תורה

הכי מפורסם הוא מאמר חז"ל^ה שהקב"ה התנה עם מעשה בראשית שאם ישראל יקבלו את התורה – העולם יתקיים. אם חלילה לא – העולם לא יתקיים, יחזור לתהו ובהו. כך דורשים על סיום מעשה בראשית, "ויהי ערב ויהי בקר יום הששי"^ו – היום היחיד עם הידיעה – שעומד ותלוי עד יום הששי בסיון, על תנאי שיקבלו את התורה. על כך חז"ל דורשים שלפני קיום התנאי, עד מתן תורה, "ארץ יראה" – כל המציאות חדרה, כי מציאותה היתה על תנאי, עומדת ותלויה האם היהודים יקבלו את התורה. אבל אחרי מתן תורה, כשברוך ה' קבלנו את התורה – "ושקטה", כל העולם נרגע.

לפי הדרשה הזו, על הסיום "ארץ יראה ושקטה", צריך להבין גם את הקשר למתן תורה גם של ההתחלה – "משמים השמעת דין". אם הכל רומז למתן תורה, למה צריך את המלה "דין"? שוב, הפשט הוא שה' משמיע דין לכן "יראה", אבל בסוף "שקטה" – כבר טוב. אם הולך על מתן תורה אפשר לומר שכל התורה היא

ב בכל האמור בפסקה זו ראה שיחת חו"ב תשט"ו (סיום תהלות מנחם עה"פ).

ג רמז: יראה רשע שקטה צדיק = 1404 = שבת שבת, "אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים" (שבת קיח, ב).

ד דניאל יב, י.

ה שבת פח, א.

ו בראשית א, לא.

ז מכות כד, א.

ח דברים ד, לט.

ט שם ו, ד.

ב. תכלית היראה תכלית הדין – לעורר יראה

יש לי כאן ספר תהלים עם כמה פירושים, לקט מדברי צדיקים, תלמידי הבעל שם טוב. רצינו להבין מה פירוש "משמים השמעת דין" – רש"י אומר שזו נבואת ישעיהו על סנחריב, אבל נשמע כמו משהו קבוע הנוהג־משפיע לדורות, לא כמעשה חד פעמי בלבד.

הוא מביא כאן בשם היהודי הקדוש מפרשיסחא (דער איד' הקדוש, כפי שאומרים בפולין) ווארט חסידי:

ואיתא בשם היהודי ז"ל על הפסוק משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה, שמשמיעין דין כדי להביא ליראת שמים וכשבאין ליראת שמים נשקט הדין. כל הדינים הרי הם שנת"ירא מלפני הקב"ה כדכתיב והאלקים עשה שיראו מלפניו, כשמת"יראים נמתק הדין ממילא, וזה נקרא המתקת הדין בשורשן. [אמרי אמת תולדות תרצ"ד, מובא בערוגת הבשם].

משמים השמעת דין, רוצה לומר מן השמים משמיעים הדין ולא שמתנהגים ח"ו עם כנסת ישראל במדה זו, רק שמשמיעין אותה למען ארץ יראה, שיבואו בני אדם לידי יראת שמים, על ידי שמשמיעים אותם מדה זו, ואז ושקטה, נשקט הדין תיכף ומיד כשבני אדם יראים את ה', עד כאן דבריו הקדושים ז"ע.

הוא אומר שה' משמיע דין מן השמים – דין הוא כמו איום, ה' מפיל אימה ופחד, אם לא תהיו בסדר יגיע העונש'. בתורה כתוב שאם מישהו עושה עבירה כזו וכזו – "מות יומת", וכל מיני דברים כאלה. לכן אפשר לפרש את הפסוק "משמים השמעת דין" על מתן תורה – שמתן תורה היא דינים, כל מצוה היא דין. אבל, הוא אומר שאין כוונה לנהוג במדת הדין למעשה – ה' לא מתכוון ליישם את הדין אף פעם.

אז בשביל מה ה' משמיע דין מן השמים? רק בשביל "ארץ יראה" – שלבני האדם, לנו, ה"ארץ", תהיה יראת שמים. התכלית

היא שנגיע ליראת שמים, נקיים מתוכה את התורה והמצוה, ואז מיד האיום יתבטל לגמרי, "שקטה" לא היה ולא נברא. ה', שכולו רחמים, לא התכוון לנהוג במדת הדין ח"ו, לא רצה להעניש – הוא משמיע דין רק כדי שנידא מלפניו. הוא מסמיך זאת גם על הפסוק בקהלת "והאלהים עשה שיראו מלפניו" – ה' עושה דברים שנשמעים מפחידים רק כדי שיראו מלפניו.

הוא מביא מעוד ספר שמצטט את פירוש היהודי הקדוש בסגנון אחד:

... שמדת הדין לא נבראת רק כדי שיתראו ולא להנהגה.

ווארט עמוק, שיש מדת הדין – אך לכתחילה ה' לא רוצה לנהוג בה. כך אפשר לפרש את מאמר חז"ל "עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין"¹ – לא שרצה לנהוג בה הלכה למעשה, אלא רק כדי שתהיה לאנשים יראת שמים, שישמעו הענין מן השמים (ושהענין ישרא בגדר שמים, שלא ירד אף פעם לארץ).

יראה מייצרת שלווה

מה המשמעות עבורנו? מדת הדין היא משהו חינוכי, כמו אצל ילד. ההורה רוצה להרביץ לילד? בכלל לא, חס ושלום. אז למה הוא מאיים שירביץ לו? רק כדי שהילד יהיה רציני. אז יהיה טוב מאד – כשהילד מקבל קצת יראה גם האבא נרגע וגם האמא נרגעת, כולם נרגעים, גם הילד נרגע וליד יש רק טוב.

ברגע שיש יראת שמים – הכל שקט, הכל רגוע. כמו שמברכים ילד 'שתהיה חסיד, ירא שמים ולמדך' – ברגע שילד, או מבוגר, ירא שמים, שקט לו בחיים, הכל טוב לו, כי למעשה ה' רוצה לנהוג רק במדת הרחמים, מדת החסד. זהו ווארט מאד יפה וחסידי של היהודי הקדוש מפרשיסחא.

¹ י קהלת ג, יד.

יא ראה בראשית רבה יב, טו.

הרבי לפסוק, שנראה תיכף), שענין מתן תורה הוא שה' מוסר ליהודי שמקיים תורה ומצוות את כל הנהגת העולם. אם היהודים מקיימים את התורה – העולם יתנהג טוב. אם ח"ו לא – היהודים שלא מקיימים את התורה והמצוות כאילו מחריבים את העולם. כל זמן שלא נתנה תורה הכל היה בידיים של ה', וה' הוא חסד. לכן אף אחד לא היה אחראי עד הסוף. היה מבול באמצע, כשאי אפשר לסבול את המצב יותר, אבל בגדול, בכללות, היו עשרים וששה דורות של "כי לעולם חסדו", כי הכל בא מה'. כעת, כשנותן תורה, קורית תפנית בעולם – כל הנהגת העולם מסורה לעם ישראל. היות שמסור בידי בשר ודם – זה באמת מפחיד. הארץ יראה מפני מה שיעשו בני האדם.

היראה חגילוי חדש שאיני ראוי לו

לפי פירושו צריך להיות רק פחד, מה היא ה"ושקטה"? ההסבר לכך הוא בפירוש נוסף שלו¹⁰: איתא בגמ' ארץ יראה ושקטה בתחלה יראה ולבסוף שקטה. פי' העולם כולו קיבל חיות פנימיות בעת קבלת התורה לכן יראה הבריאה איך תקבל קדושה כזו.

מתן תורה פותח "אנכי הוי' אלהיך"¹¹, ה' גלה את עצמו – נפתחו השמים ומארבע רוחות העולם היה גילוי עצמות, קודם כל לעם ישראל, אבל בכלל בעולם. ה' הזרים חיות חדשה, שלא היתה מעולם, לתוך העולם על ידי התורה – "אנא נפשי כתבית יהבית"¹² ראשי תבות **אנכי**. העולם הוא מגושם ופתאום יש כזה גילוי, כמו אדם מגושם שאומרים לו שפתאום יאירו לו אור גדול שיהיה צדיק – הוא לא שייך לכך בכלל. לכן העולם כולו פחד מהגילוי, איך יעכל ויקלוט בעצמו את גילוי החיות של מתן תורה!?

זהו ווארט יפה, שכל אחד יכול להבין על עצמו. כשה' רוצה לתת לנו חיות חדשה – ביום

ג. היראה ממתן תורה ובמתן תורה

תחלת היראה ממתן תורה

נקרא מעוד צדיק גדול, השפת אמת, שמפרש¹³ משהו אחר:

ארץ יראה ושקטה. בתחלה יראה כדברי רז"ל תנאי התנה כו' [הקב"ה עם מעשה בראשית, אם ישראל מקבלין את התורה מוטב, ואם לאו מחזיר את העולם לתוה ובהו]. וקשה דאם כן היראה היתה כל הדורות שלא ניתנה התורה ובקרא כתיב משמים השמעת דין ארץ יראה כו'. אך הדורות שמקודם היו ניזונין בחסדו של מקום ב"ה כדאיתא בגמ' כ"ו כי לעולם חסדו נגד כ"ו דורות שבב' אלפים תוהו כו'.

ממאמר חז"ל על "ארץ יראה ושקטה" משמע שהיתה יראה עד מתן תורה ואחר כך הארץ שקטה, אבל מפשט הפסוק משמע ההיפך – שממתן תורה, "משמים השמעת דין", התחיל "ארץ יראה [ושקטה]". גם במציאות, לכאורה ההיפך הוא הנכון – עד מתן תורה היו 26 דורות שהיו ניזונין בחסדו של מקום (בלשון חז"ל). מתי מכוונים זאת בתפלה? כשאומרים הלל הגדול¹⁴ – אומרים כל שבת בבקר (וגם בליל הסדר) – עשרים וששה פסוקים שנגמרים "כי לעולם חסדו", כנגד אותם 26 דורות¹⁵. באותם דורות שלפני מתן תורה לא היתה זכות והעולם התקיים רק בחסד ישיר של ה'.

לכן הוא מפרש להיפך, שהיראה התחילה ממתן תורה (שאו נסתיימה תקופת החסד של הקב"ה):

אך בעת נתינת התורה והמצוות נמסר אז כל הנהגת העולם ביד בני". בעשותם מצות התורה מתקיים הבריאה. ולכן אז יראה כיון שנמסרה ביד ב"ד.

הוא אומר חידוש חשוב (שקשור גם לפירוש

יב שפת אמת שבועות תרל"ז (הובא בשפ"א על תהלים).

יג תהלים פרק קלו.

יד פסחים קי"ח, א.

טו שבועות תרל"ח (הובא שם).

טז שמות כ, ב.

יז שבת קה, א.

בזכות ה"יראה".

הנקודה כאן היא שבזכות הכנעה אמיתית אפשר לקבל דבר שהוא באין ערוך. עוד פעם, רוצים לתת לך משהו לא לפי ערכך, מתנה גדולה שאינך יכולה לקבל. איך בכל אופן תקבלי? אם את בבטול, בהכנעה באמת, יכול להתיישב אצלך. מי לא יכול לקבל את המתנה? בעל-הישות, החלק המגושם. ברגע שיש בטול אפשר לקבל גם דבר שאינו לפי ערך. זהו פירוש יפה ופנימי, שחוזר למתן תורה.

מתן תורה – גילוי בטול העולם לישראל

לרבי יש שלשה מהלכים על "ארץ יראה ושקטה" במתן תורה^ט. יותר מדי בשבילנו ללמוד כעת בעיון, אבל נאמר ווארט אחד:

הרבי שואל כיצד יתכן שמתן תורה 'הרגיע' וחזיק את מציאות העולם ("ושקטה")? הרי לכאורה התורה, שמזככת את העולם, מחלישה את תוקף גשמיות העולם!

כדי להסביר זאת מאריך הרבי להסביר את מאמר חז"ל שהקב"ה ברא את העולם "בשביל התורה ובשביל ישראל"^כ. הרבי מסביר (וגם הרבי הרש"ב מסביר בשיחה שלמדנו ברוסטוב^{כא}) שגם התורה בשביל ישראל – הכל בשביל ישראל. אכן, עד מתן תורה ה"בשביל" היה כאילו משהו אחר – שיש עולם, ותכליתו שיבואו יהודים ויקיימו תורה ומצוות. כמו שהיה ב"היום יום"^{כב} לפני כמה ימים, ש"אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי"^{כג} – עשיתי ארץ ושמתי בו אדם בשביל "בראתי", שיקיים תריג מצוות. בפשטות מובן שהעולם הוא בשביל ישראל, אך אינו בטל במציאות – עד מתן תורה לא גלוי שהעולם הוא ישראל.

הולדת, שהמזל גובה, ובפרט שמספר מיוחד של שנים – הגשמיות פוחדת: 'איך אוכל לקבל את החיות הזאת?! את הקדושה הזאת?! איני ראוי לזה!'. אם אני אומר שאני רוצה לעשות אותך צדיקה. את אומרת – אני לא צדיקה. אני נותן לך אורות גדולים להיות צדיקה, אבל את אומרת 'אני לא ככה' – יש פחד לקבל את האורות. שוב, זהו ווארט חסידי עמוק – רוצים לתת לך חיות ממקום הרבה יותר גבוה ממה שהיה עד עכשיו, יהפוך אותך למשהו חדש, יותר ממלאך. את אומרת – אני לא שייכת לזה. זהו הפחד, שהארץ הבינה שכעת זורמת חיות חדשה, מתן תורה, לעולם – ואיך אני יכולה לקבל קדושה זו? איני קדושה, אומרת הארץ הגשמית.

קבלת האור בזכות ההכנעה

מה התירוץ? איך אפשר לקבל את האור? הוא מסביר שאחרי ה"יראה", אחרי הפחד, בסוף כן מקבלים, כן מתיישב – אז "ושקטה". היה מתן תורה, וברגע הראשון היה פחד איך נקבל את מתן תורה. אך מיד כן התקבל, כן התיישב, ואז "ושקטה". [שאלה: "פרחה נשמתן" זה יראה?] כן, בדיוק, בתחלה פרחה נשמתן, יראה, ובסוף קבלו זאת "ושקטה". הוא מסביר שה"ושקטה" בסוף הוא דווקא בזכות ה"יראה":

וזה עצמו ה' הסיבה שלבסוף שקטה כי באמת הוא פלא גדול שעולם גשמי וחומרי כזה יוכל להתקרב לקדושת התורה והוא ע"י ההכנעה באמת כנ"ל.

[כמו שאומרים שמי שלא מפחד לא יכול לעשות זאת]. כן, כמו "למה אתה בוש לכך נבחרת"^{כד}. אהרן חשב שאינו ראוי לקבל את הכהונה כי השתתף בחטא העגל. משה רבינו אומר לו "למה אתה בוש?" – "לכך [בגלל שאתה מתבייש] נבחרת!". בגלל שאתה מתבייש לקבל את המשרה – יש לך מדת הבושה – לכן בחרו בך. ככה הוא מסביר, שה"שקטה"

ט הובאו בתהלות מנחם על הפסוק.

כ רש"י על בראשית א, א.

כא תורת שלום שמח"ת תערי"ב (נתבארה בגליון כי תצא תש"פ).

כב לוח "היום יום" כ"ב חשון.

כג ישעיה מה, יב.

יח רש"י על ויקרא ט, ז.

בשביל ישראל ועדיין לא יצא לפועל – אלה שני דברים שונים. אבל אצל ה' כח לא חסר פועל אף פעם, ומתן תורה הוא כדי שדעת עליון של הקב"ה תחדור לתוך הדעת תחתון של מציאות הארץ. שגם אנחנו נבין שהמציאות בטלה לגמרי לישראל.

שוב, מצד ה', זו המציאות מרגע הבריאה של העולם, אך מצד העולם הכח חסר פועל והכוונה נעלמת, והדברים התגלו רק במתן תורה. לכן, לפני מתן תורה לא היתה גלויה המציאות האמתית של העולם ו"ארץ יראה" – אך כאשר מתגלה הבטול של העולם לישראל (ולתורה) הארץ "שקטה".

בכל אופן, בשבילנו, התכלית היא כמו הפירוש הראשון שקראנו מהיהודי הקדוש – הדין הוא כדי שנירא מהשי"ת (ורק ממנו, כצוואת רבי אליעזר לבנו הקטן, ישראל בעש"ט, לא לפחד משום דבר בעולם רק מהשי"ת), "והאלהים עשה שיראו מלפניו"¹³. מכך נמשך גם הפירוש השני, של השפת אמת, שנירא איך אפשר לקבל קדושה זו, ועל ידי הכנעה ובטול "שקטה", מקבלים. עד כאן למדנו קצת על פסוק אחד מתוך הפרק החדש שלנו בעזה".

כד קהלת ג, יד.

זהו ווארט עמוק של הרבי, שב"ארץ יראה ושקטה" מתברר – על ידי מתן תורה – שהעולם לגמרי בטל למציאות עם ישראל. שהעולם הוא ישראל, ולא רק בשביל עם ישראל. הוא מביא דוגמה בהלכה: אסור להוציא מרשות לרשות בשבת. למשל, את הכוס כאן אסור להוציא. לכל דבר יש שיעור – אסור להוציא. אבל אם יש כלי שבפני עצמו אסור להוציא, ויש בתוכו אוכל קטן – שכל הכלי עבורו – ולאוכל אין שיעור, אם אני מוציא את הכלי עם האוכל בפנים אני פטור. אם הייתי מוציא את הכלי לבד אני חייב, ועם האוכל – שהכלי עבורו – אני פטור, כי הכלי בטל לאוכל. כך, מסביר הרבי, מתן תורה מגלה שהעולם, הכלי, בטל לגמרי למציאות של ישראל. אלה לא שני דברים שונים, אלא שגם ברגע הזה הוא בטל לישראל – אין לו מציאות נפרדת, אין שום דבר בעולם שנפרד מישראל (אפילו לא משהו נפרד שרק אומרים שהוא בשביל ישראל).

הווארט, במלים של הרבי, שאצל בני אדם הכוונה והפעולה הם שני דברים, אבל אצל הקב"ה כח אינו חסר פועל והכוונה והפעולה הן דבר אחד. מתן תורה הוא כדי שהעולם יבין כמו שהקב"ה מבין. שוב, אצל בני אדם הכח והכוונה עוד לא יצאו לפועל, אז אם משהו הוא

הַלּוּמֵד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדֶרֶךְ

- ◆ "יראה ושקטה" היינו עבודת הבירורים ועבודת היחודים.
- ◆ תכלית השמעת הדין היא לעורר יראה – ולא להעניש ח"ו – וכשיראים נמתק הדין.
- ◆ יראה גורמת לשלוח.
- ◆ כשהעולם ביד ה' הכל חסד ומסירת העולם לבחירת האדם מעוררת יראה.
- ◆ קבלת אור שאינו בערך לאדם מעוררת יראה.
- ◆ היראה פועלת הכנעה שמאפשר לקבל אור שלא-בערך.
- ◆ העולם אינו דבר נפרד שנברא בשביל ישראל – הוא בטל לחלוטין וכל מציאותו היא היא מציאות ישראל.
- ◆ מתן תורה מגלה לעולם את מציאותו האמתית, כפי שהיא מצד הקב"ה.

מתכוננים יחד לי"ט בכסלו!

אנחנו מתקרבים בצעדי ענק לי"ט בכסלו, ראש השנה לחסידות. כבר "שלושים יום קודם החג", וזה הזמן להתכונן!

בעזרת ה' תהיה התוועדות מרכזית בשידור חי. אבל כפי הנראה (לפי ההגבלות הנוכחיות) לא נוכל להתוועד כרגיל, כולנו יחד בקירוב מקום בגוף גשמי. ובכל זאת, אפשר לנצל את התקופה הזו להוסיף בהפצה וקירוב ובדיבור חברים בפועל ממש! להפוך את התורה ל"תורת חסד" – תורה עם גמילות חסדים, ללמוד על מנת

ללמד לאחרים. **אז מה עושים?**

בואו ונצרך עוד חברים למהפכה של פנימיות התורה, כמו שאנו זוכים לטעום בבית המדרש של "גל עיני", ולהגיע לקיום "אימתי קאתי מר? לכשיפוצו מעינותיך חוצה!"

איך עושים את זה? בקיצור ולעניין: לארגן חבורות-חבורות בכל מקום לקראת ההתוועדות, כשאירוע השיא יהיה צפייה משותפת בהתוועדות (לפי הכללים כמובן) – אז יהיה אפשר לומר 'לחיים' ביחד, לשמוח ולנגן.

בנוסף, כל חבורה תקיים בזמן שנותר מעכשיו **מפגש שבועי** של לימוד חסידות והתוועדות משותפת, כדי שתגיע מגובשת, מוכנה ו'חמה' יותר לי"ט כסלו. המפגש יתקיים בכל זמן שנוח לכם, העיקר להפגש, ויהיה מעין 'שיעור חסידות' לזמן מוגבל, שיאפשר להזמין מראש עוד חברים ומקורבים. שימו לב: כדי לייצר חבורה

מספיק להתחיל בשניים-שלושה אנשים, ומכאן מוסיף והולך בע"ה!

השיעור תפס? מוזמנים להמשיך אותו הלאה!

אז מה עושים?

1. חושבים עם מי להתחיל (אחד או שנים או שלשה).

2. מעדכנים אותנו במייל או ווטסאפ לאחיה 054-7827702 | achiya@pnimi.org.il

3. מקבלים חומרי לימוד ו'שאלות מנחות' וגם המלצות לניגונים לקראת כל מפגש, וגם הצעה למודעה

4. או, מצטרפים לאחת מהקבוצות שמופיעות כאן ברשימה למטה

נ.ב. רוצים להתחיל אבל לא לבד? מחפשים עוד חבר מהאזור, או אפילו מישהו שיבוא להעביר? עדכנו אותנו ונשתדל לעזור.

עיר	גברים/נשים	שם איש קשר	מס' איש קשר	כתובת	זמן הלימוד
אחיה	ג	צביקי בסוק	052-6051207	בית כנסת אחיה	יום ג' ב-19:30
איתמר	נ	רחל גורדון	058-7123137		
חברון	נ	שלי קרזן	052-5802213		
יהוד	נ	עינב בן-דקון	052-8995770		
יצהר	ג	יוסף פריסמן			
ירושלים	ג	צבי שרייבר		העלוי 1 דירה 1	יום א' ב-21:30 עם הרב שפירא
ירושלים	ג	איל מימון	058-7701430	השאלות 16 קומה 4	יום א' ב-21:00
ירושלים ג. צרפתית	ג	מנחם שחר	055-8846366		
כפר חבד	ג	משה הלר	054-6610722		
נתיבות	ג	אייל קדם	050-2169024		
צפת	ג	יצחק קובי	050-7707161	הודעות בלבד	
קרני שומרון	ג	ערן אביטל	052-2748393		
רחובות	נ	הדסה קוצ'וביבסקי	054-7989682		
רחובות	ג	אליעזר מזרחי	058-7001820		
רימונים	ג	איתמר לופס	054-3177725		
רעננה	ג/נ	ניר ונעמה מנוסי	050-6360882		
תל אביב	ג	אריאל גרונו	054-9146604		
תל אביב - דרום	ג/נ	ערן מזיג	050-8480899		

נועם אלימלך

פרשת וירא

קירוב כנען

"אין וועלט – אויס וועלט" (בתוך העולם ומחוץ לעולם) ברו־זמנית. כיצד יתכן הדבר? הפסוק חותם בהסבר "כחם היום" – כמו "השמש שהיא למעלה בשמים ואורה מזריח למטה" כך הצדיק "הוא למטה ואור תורתו וקדושתו מזריח למעלה" (ולאחר הסתלקותו גם הצדיק, כמו השמש, נמצא למעלה ואורו הטוב זורח למטה¹).

הנועם אלימלך מתרץ כיצד יתכן שה' התגלה לאברהם בחלקו של כנען, אך מהו ההסבר הפנימי לכך שאברהם כורת ברית עם כנענים; שעבדו נאמן ביתו, אליעזר, הוא כנען עצמו; וש־כנען שנים מתוך 400 שנות "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם"² (המחושבות מלידת יצחק) היו בארץ כנען? כנען הוא לשון הכנעה – מצד עצמם נכנעים הכנענים ליצרם הרע, אך יש בהם הכנה מסוימת לעבודת ה' בהכנעה. אברהם נוקט במדת כנען־הסוחר³, המפזר כדי להרויח, והוא מוכן (בהכנעתו שלו) 'להשקיע' בכנענים, לעסוק עמם ואף לכרות עמם ברית, כדי ללקט את ניצוצות הכנעה ולהכניס גם את הכנענים תחת כנפי השכינה (ומכאן יש ללמוד לגבי כריתת הסכמי־שלום על רקע מסחר עם ה'כנענים' של ימינו, אם עושים זאת לשם שמים, כדי לקרבם לאמונת האמת). דווקא מתוך פעולת הצדיק מטה־מטה, עם יושבי ארץ כנען – מתוך שמחה ודביקות עליונה – מאיר אורו בתוקף מעלה־מעלה.

הנועם אלימלך מסביר⁴ שבביטוי "וירא אליו הוי' באלני ממרא"⁵ טמונה קושיה – "האין אפשר שיתראה ה' יתברך אליו באלוני ממרא, שהיה מן הכנענים!?" (ו"הגם שענר אשכול וממרא היו בעלי ברית אברהם, אף על פי כן היו כנענים"). התירוץ הוא חציו השני של הפסוק, "והוא ישב פתח האהל" – אמנם נראה שהצדיק יושב למטה, "אבל עיקר ישיבתו הוא למעלה בעולמות העליונים דהם נקראים 'אוהל מועד' מחמת שהם תמיד בחדוה ושמחה כמו יום טוב. והצדיק המשתוקק תמיד עם מחשבתו ומתגבר לעלות עם מחשבתו לעולם העליון נקרא יושב פתח האוהל". הצדיק, הפותח תמיד את עבודתו ב"עבדו את הוי' בשמחה"⁶ עולה במחשבה לעולם העליון, "פתח האהל" (בגימטריא תענוג – תענוג אלקי עליון בעבודת ה' – העולה חדוה ברבוע, "שהם תמיד בחדוה ושמחה"). אם כן, אברהם אבינו נמצא ברו־זמנית למעלה, ב"פתח האהל" בעולם העליון, ולמטה, במקום הכנענים – כיסוד עבודת מורנו הבעל שם טוב (אברהם אבינו של החסידות⁷), להיות

נערך מרשימת הרב ע"י איתאל גלעד. מוצאי י"א חשון תשפ"א.

א ד"ה "או יאמר וירא ה' כו' דהנה הגם שענר".

ב בראשית יח, א.

ג תהלים ק, ב.

ד ראה תורת שלום שמח"ת תרס"א (ובכ"ד).

ה ראה תניא אגה"ק כז וביאורה (שיעור התניא בימים אלו).

ו בראשית רבה נט, ט ובכ"מ.

ז בראשית טו, יג (וראה רש"י שם).

ח ראה הושע יב, ח ובאריכות תו"א ריש פרשת וישב.

עליו With a swing

מרכבה ואחדות

לאחר המילה זכה אברהם להתגלות בדרגה חדשה, "וירא אליו ה'". אמנם כבר לפני המילה נאמר (בפרשה הקודמת) "האבות הן הן המרכבה לשכינה". מרכבה היא בטול גמור, בדרגה של עולם האצילות, שבהם אין תחושת ישות נפרדת מה'. אבל יש דרגה למעלה מזה, גילוי האין סוף ממש, שבא בעקבות עשיית המצוה. בהתחלה אברהם היה 'מארח' את ה' בתוכו, כמו מרכבה, אבל לאחר המילה יש התאחדות גמורה, "מבשרי אחזה אליוה".

לחיות עם הזמן

זהב שלמה

ביאורים בפירוש רש"י | פרשת וירא

עצה על המילה

ענר אשכול וממרא שהיו "בעלי ברית אברם" האם הם ידאי ה' באמת (חזקוני ועוד). ויש מפרשים שממרא נתן לו עצה איך לרפא את המילה, **ממרא = רפא**^ב. ובדעת זקנים מבעלי התוספות שלשה פירושים: **א**. אברהם הסתפק אם למול בצנעא או בפרהסיא וממרא יעץ לו לעשות בפרהסיא^ג. **ב**. אברהם הסתפק באיזה איבר המילה וממרא פירש שזה במקום זכרות (כדברי רש"י בפרשה הקודמת "וערל זכר, כאן למד שהמילה באותו מקום שהוא ניכר בין זכר לנקבה"). **ג**. אברהם שאל מה יעשה עם אנשי ביתו שאינם רוצים לימול וממרא יעץ שימול תחילה את עצמו ואז האחרים יסכימו למול. ובהדר זקנים: אברהם החל למול את עבדיו והיו מתים, עד שאמר לו ממרא שימול עצמו תחילה. ופירוש נוסף ברא"ם: "מפני שידע שהם לא יתנו לו עצה למול בקש להמלך עמהם כדי שימנעוהו, ועם כל זה לא ישמע אליהם ובה יתקדש ה' יותר ויותר על ידו" (וראה משכיל לדוד על דרך זו). אך כל זה נראה רחוק מפשוטו של רש"י.

והגור אריה פירש: אברהם התייעץ כדי שלא יאמרו שעשה את המילה בלי ישוב הדעת (כדברי רש"י בעקדה, שלא יאמר שהקב"ה

ויָרָא אֱלֹהֵי ה' בְּאֵלֵי מִמְרָא וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הַאֲהֶל פְּחַם הַיּוֹם.
וירא אליו לבקר את החולה... **באלוני ממרא** הוא שנתן לו עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו.

העצה על המילה מקורה במדרשים, ובבראשית רבה "בשעה שאמר הקב"ה לאברהם למול הלך ונמלך בג' אוהביו. אמר לו ענר, כבר בן ק' שנה אתה ואתה הולך ומצער את עצמך? אמר לו אשכול, מה את הולך ומסיים את עצמך בין שונאיך [מתנות כהונה: לשון סוף וקץ... שישמענו כי חולה אתה ויבואו עליך ויהרגוך. גרסאות אחרות: ומסרס, וממאס! אמר לו ממרא, א"ל הליך שעמד לך בכבשן האש ובמלכים וברעבון, והדבר הזה שאמר לך למול אין אתה שומע לו? אמר לו הקב"ה, אתה נתתה לו עצה למול, חייך שאיני נגלה עליו לא בפלטין של ענר ולא בפלטין של אשכול אלא בפלטין שלך"^א. ובספר הזכרון בשם מדרש "אמרו לו ענר ואשכול, אם אתה מל מיד כל האומות פורשים ממך ואומרים אם על עצמו לא חמל כל שכן עלינו".

והמפרשים תמהו: מה שייך ליטול עצה אחרי ציווי מפורש למול?

יש מפרשים שאברהם רצה לנסות את

ב ראה למשל: חזקוני. באר מים חיים. פרדס יוסף בשם ברית אברהם.

ג וראה ביאורי מהרא"י. צפנת פענח למהר"ט פרשת וירא דרוש שני. פרדס יוסף בשם רמתיים צופים.

נערך ע"י יוסף פלאי לפי רשימות הרב.
א בראשית רבה מב, ח. וכו"ב בתנחומא וירא ג. זהר ח"א צח, ב (וראה אור יקר שם). וראה תורה שלמה פרשת לך לך אות קעג.

ועצמית (בסוד "חסד אתגלי בפומא דאמה"¹), והתקיים בו "כי אב המון גוים נתתיך" (שנאמר בציווי על המילה), וכן דווקא עכשיו כתובה בתורה מידת אברהם בהכנסת אורחים!

ממילא יש לפרש שאברהם נטל עצה על המילה כדי לשתף את אוהביו ולפעול שמצות המילה תהיה מקובלת על דעתם וחביבה עליהם. וגם אם הם עצמם לא ימולו (כמו שנראה בפשט שרק עבדי אברהם נמולו אתו), מכל מקום יודו במעלת המילה ושייכותה לישראל, וכך המילה לא תפעל ריחוק בקרב חסידי אומות העולם.² יותר מזה, בהתייעצות זו אברהם 'מושך' את אוהביו מהאומות לעשות מילה כמוהו ולהתגייר! הרי כל עניינו של אברהם הוא לקרב תחת כנפי השכינה, מתוך אהבתו לה', כמבואר שמצות אהבת ה' כוללת לקרב את הגרים תחת כנפי השכינה, "אהבהו על הבריות כאברהם אביך כענין שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן"³. מתחילה היה "אברהם מגייר את האנשים" ללא מילה, ועכשיו אברהם רוצה להמשיך ולגייר ב"גיור כהלכה" בברית מילה. וזה גופא נכלל במה שאמר לו ה' בציווי על המילה "אב המון גוים נתתיך", להיות גם "אב לגרים", לגייר את גרי הצדק שימולו, כמו שהאב מל את בנו. באמת, אותם "הנפש אשר עשו בחרן" לא החזיקו באמונתם אחרי מות אברהם, ואברהם הבין כעת שרק גיור הכולל ברית מילה – הדורש מהאדם מסירות נפש אמיתית – הוא אמתי ומתקיים לעד. מה שאברהם הוא "אב המון גוים" מתפרש

הממו). ועוד פירש: כיון שענר אשכול וממרא היו בעלי בריתו לכן עליו להתייעץ אתם תחילה (אע"פ שודאי יעשה את המצוה). בהמשך לזה יש לומר: אברהם התייעץ עם בעלי בריתו על היציאה למלחמה – מעשה של מסירות נפש מעל לטבע, וגם נוגד את טבעו להשפיע טוב וחסד – ולכן גם כאן ראה לנכון להתייעץ, לקבל מהם עוז ותעצומות למעשה זה שיש בו מסירות נפש (כדברי ממרא לאברהם).

ומהמדרש נראה שאברהם הסתפק בגלל הסכנה שבדבר. וכתבו המפרשים שה' לא ציוה את אברהם בפירוש שימול את עצמו, אלא ציוו כללי על המילה, והרי אין מלים במקום סכנה ולכן יתכן שאברהם לא ימול בהיותו זקן.⁴

קירוב וריחוק במילה – גיור ממרא

בפשטות, המילה מבדילה בין ישראל לאומות (כגרסה במדרש "מסיים עצמך" לשון סימן), וקשה לאברהם לפגום לכאורה בעיקר שליחותו (מאת הבורא) לקרב את כל באי עולם לאמונה בה' אחד, במדת החסד והאהבה, "חסד לאברהם" בימין מקרבת, כטענת ענר ואשכול "אם אתה מל מיד כל האומות פורשים ממך"! וכן כתוב במדרש שאברהם טען לפני הקב"ה שלאחר שימול לא יבואו אליו.⁵ יש מפרשים שיחששו שימול אותם בעל כרחם, כמו שהיה מכריחם לברך וכדו'. ועוד, על ידי המילה אברהם נבדל בעצם משאר בני האדם, הוא נימול וכולם ערלים! ועוד, המילה היא פעולה של "שמאל דוחה", כריתתה והבדלה, ונראית כהיפך מדת החסד וימין מקרבת. אך באמת, דוקא לאחר שאברהם מל את עצמו, בתנועה של הבדלה ומסירות נפש, הוא יכל להשפיע לכולם ביתר שאת, השפעה פנימית

1 לפי לקוטי תורה לאר"י בפרשתנו. וראה שם בסוד ענר אשכול וממרא בהקשר זה.

2 ראה בדרך זו: חידושי הרי"ם בספר הזכות. שפת אמת שנת תרל"ד, תרל"ו.

3 ספרי עה"פ ואהבת את ה' אלהיך. רמב"ם ספר המצוות מ"ע ג. וראה בעלי הנפש לראב"ד שער הטבילה פ"ג בכיאר הברכה על טבילת גרים. ובתפארת שלמה ליקוטים ד"ה וירא אליו: "אברהם רצה לגייר את כל העולם... ורצה שענר אשכול וממרא ג"כ ימולו עצמם לך לקח עצה מהם, ובוודאי לא יתנו לו עצה רק אם יקבלו גם כן על עצמן, דקיימא לן קשטו עצמך..."

4 פרקי דרבי אליעזר פכ"ט.

5 לפי דברי דוד, באר מים חיים (טשערנוביץ).

ה ראה בראשית רבה מו, ג, מד, י.

ו שם משמאל פרשת ויקרא, שש"פ תרפ"ב, בשם האבני נזר "כי מהותו היתה לאחות את כל באי עולם בקוב"ה, על כן היה צריך להיות לו חיבור עמם, וחשב שע"י המילה יהיה נפרד מהם ולא יהיה יכול עוד לקרבם".

המילה לא יתקיים ישוב העולם, ולכן התייעץ עם בני האמורי, אך אדרבה "גדולה מילה שאלמלא היא לא נבראו שמים וארץ"^ג.

ממרא = רפא, התגלות ה' לאברהם באלני ממרא היתה לבקרו ולרפאו, ולשם כך נשלח אליו המלאך **רפאל** (כרש"י בפסוק הבא). מבואר^ד שממרא התגלגל באבא אומנא הרופא החסיד^ה, מכאן שממרא הוא מצד החסד (חסיד), "חסד לאברהם". ורמזים: **ממרא אברהם = תענוג**. **אלני ממרא = 372 = אברהם** ועוד חצי **אברהם**. **אברהם = רמח** מצוות עשה כנודע, **אלני ממרא = ששה** מצוות לא תעשה ועוד ז מצוות דרבנן, וכך **אברהם אלני ממרא = כתר** מצוות (**כתר** אותיות בעשרת הדברות).

בזהר כתוב שענר אשכל וממרא רומזים לשלשת האבות^ו. וכן שלשת המלאכים שבאו לאברהם הם שלשת האבות^ז, הכל ענין אחד. והנה **אברהם יצחק יעקב ענר אשכל ממרא מיכאל גבריאל רפאל = 8 פעמים ממרא!** ורמז לשנה זו: ממרא במילוי, **מם מם ריש אלף = תשפא** (והוא אשכל בחשבון פנימי, **אשכל שכל כל ל**), וחלק המילוי לבד עולה **פרו ורבו** (העצה לאברהם לרפא את המילה ואז יוכל להוליד בקדושה, רפואה של פוריות)^ח.

ג נדרים פ"ג מ"א.

ד גלגולי נשמות לרמ"ע.

ה תענית כא, ב.

ו זהר חדש פרשת לך לך מב, ב. וראה קה"י ערך ממרא.

ז כמבואר באריכות ב'שעשועים יום יום' כאן.

ח **ממרא** במספר קדמי = 1086 = **שרה רבקה רחל לאה**. **ענר אשכל ממרא** במילוי = 2 פעמים **ממרא** במספר קדמי.

בשני אופנים: א. להפיץ את האמונה באופן כללי, וללמד את תיקון החברה היסודי בשבע מצוות בני נח, שיהיו חסידי אומות העולם (ובגדר גר תושב). זו דרך של 'אור מקיף'. ב. למשוך את אותן נשמות אבודות בין הגוים שיהפכו לגרי הצדק ממש, להיות בני אברהם לגמרי, ולחתום בבשרם אות ברית קדש (כאשר לעתיד לבוא ישארו רק אלו).

ומפורש במדרש שהעצה הצליחה וממרא נימול, ואף ענר ואשכול, ונמצא שהם גרי-הצדק הראשונים בעולם ובהם נעשה אברהם אב לגרים, "ולמה הוא קורא אותה קרית ארבע? שדרו בה ארבעה צדיקים ענר אשכול וממרא אברהם, ונמולו בה ארבעה צדיקים אברהם ענר אשכול וממרא"^א, ונראה שדורשים זאת מ"בעלי ברית אברם", וכן במקצת גרסאות ברש"י על הפסוק "בעלי ברית אברם" – "דבר אחר שהשיאו לו עצה על המילה", תחילה כרתו ברית-אוהבים לעזרה ולבסוף התגיירו ונכנסו לגמרי ב"בריתו של אברהם אבינו".

רמזי חמרא

"**ממרא האמרי**" שייך לאמידה, רמז ללשון אמירה בברית המילה, "שש אנכי על אמרתך"^ב. יש עשר פעמים "**ממרא**" בתורה, רמז ל"עשרה מאמרות" בהם נברא העולם: אברהם מקיים את העולם ("בהבראם, באברהם"), וחשש שעל ידי

יא בראשית רבה נח, ד. וראה חזקוני בשם מדרש.

יב תהלים קיט, קסב. שבת קל, א. רבינו בחיי עה"פ "ויבא הפליט".

ראיה והבדלה

הפסוקים הראשונים בתורה מכוונים כנגד הפרשות הראשונות: "בראשית" כנגד פרשת בראשית. "והארץ היתה תהו ווגו" כנגד פרשת נח. "ויאמר אלהים יהי אור" כנגד פרשת לך לך שבה הופיע אורו של אברהם אבינו. "וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך", כנגד פרשת וירא. ההבדלה בין אור לחשך היא מה שנאמר בהמשך הפרשה על שילוח ישמעאל מפני יצחק.

שיעור י"ג חשון תשע"ה

הסיפור החסידי

הרבי הרש"ב | מעט הצאן

רבי שלום דובער שניאורסאהן מליובאוויטש, האדמו"ר הרביעי בשושלת חב"ד, נולד להוריו, רבי שמואל שניאורסאהן – הרבי מהר"ש – והרבנית רבקה, בי"כ בחשון תרכ"א. בברית המילה שלו נתן לו סבו, אדמו"ר הצמח צדק, את הכינוי רש"ב. לאחר פטירת אביו קבל עליו את הנשיאות [באופן חלקי. ולאחר 11 שנים באופן מלא], תחילה בליובאוויטש ובאחרית ימיו ברוסטוב. הקים את ישיבת 'תומכי תמימים' בליובאוויטש וכן את ישיבת 'תורת אמת', תחילה בחברון ואח"כ בירושלים. הסתלק ביום ב' ניסן פר"ת ונטמן בבית העלמין ברוסטוב. את מקומו מילא בנו יחידו הרבי הרי"צ. בין ספריו הידועים: המשך תער"ב, המשך תרס"ו, קונטרס העבודה, קונטרס 'ומעין' וקונטרס 'עץ החיים'.

"לא מרְבַּכֶּם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם, כי אתם המעט מכל העמים". את הפסוק הזה, העוסק בנחיתות מספרית של עם ישראל, פירשו חז"ל כמתייחס למיעוט עצמי, ענווה ושפלות המאפיינות את הצדיקים ואת היהודים בכלל: אברהם אומר "ואנכי עפר ואפר", יעקב אומר "קטנתי" ודוד אומר "ואנכי תולעת" ו"והייתי שפל בעיני". כיום, "המעט מכל העמים" נחשב מצב מְסַכֵּן ומסוכן, העלול לגרום פחד מהאומות ורגשי נחיתות כלפיהם, אך דווקא משום אותה התמעטות, במספר וברוח, בוחר ה' בעם ישראל.

את שיא ההתמעטות והביטול, מגלם משה רבינו בביטוי: "ונחנו מה". לא מעט, לא קטן ואפילו לא תולעת. שום דבר מעבר לרצון ה' הפועל בו. לכן רק משה רבינו, ובעקבותיו ניצוץ משה שבכל דור, יכול להחדיר את התחושה הזו גם בנשמות יהודים אחרים. הרבי הצעיר, שנכנס כעת לתפקיד "ראש בני ישראל", פונה בשאלה לקדוש ברוך הוא: למי נתת תפקיד כזה, שרק רבי יכול לבצע?

הרבי הרש"ב פרש רק את סיום הפזמון, אך גם

כאשר קיבל עליו הרבי הרש"ב את הנשיאות, הגיע אחד החסידים הזקנים מארץ ישראל לקבל אותו כרבי. באחת ההתוועדויות, ביקש הרבי הצעיר מהחסיד הזקן שינגן לכבוד המסיבה ניגון "מזמרת הארץ" [ביטוי ידוע, שפשוטו מתייחס לפירותיה המשובחים של הארץ אך בחסידות פירושה גם כזמר, ניגון פנימי של ארץ ישראל]. בארץ היו קהילה אשכנזית וקהילה ספרדית, והחסיד הנזכר בא מחברון, בה היה קירוב גדול בין הקהילות. לפיכך, אמר שישיר ניגון ספרדי יפה: "ידידי רועי מקימי ממרמס אנשי לצון, הגידה לי עתה על מי נטשת מעט הצאן". שרו את השיר, והרבי הצעיר החל לבכות בכי גדול. כשסיימו החסידים לשיר והרבי מחה את דמעותיו, שאלו החסידים: מה מקור הבכי הזה? הסביר הרבי: כאשר שמעתי את המלים "על מי נטשת מעט הצאן" פרשתי זאת לעצמי כך: ה', על מי נטשת את התפקיד הכביר להחדיר את ה"מעט" בתוך הצאן?

דילוג – הישר מדורות השכל אל דורות המעשה. כמובן שהמעשיות היא תולדה של רגש ולא של השכל לבדו, אך מהר מאוד מגיע השכל החב"די למסקנה כי "המעשה הוא העיקר". רבי צעיר כל כך, כפי שהיה הרבי הרש"ב באותה עת, מתמודד גם כך עם אתגר לא פשוט. אך הוא חזה שזהו הזמן לצאת למלחמת תנופה על כל אתגריה, ולהפוך את אלפי חסידיו לחיילים שיביאו בסופו של דבר את דוד מלכא משיחא.

הרבי הרש"ב היה שר צבא לחיילי בית דוד, וראה את תפקידו כהחדרת ה"מעט" בעם ישראל. מכך ניתן ללמוד, שה"מעט" הנדמה כסכנה לעם היהודי הוא בעצם מפתח הגאולה. אפשר לכנות זאת שיטת הלחימה, בזכותה ימסרו הרבים ביד המעטים חרף כל מחרפי "עקבות משיחך". תפקיד המעטים אז, יהיה להישאר מעטים ולדעת, שה' הוא הנלחם לכם.

תחילתו מאוד משמעותית לדמותו: הרבי הרש"ב, ביסדו את ישיבת 'תומכי תמימים', התמודד רבות מול ארגוני הקומוניסטים והמשכילים היהודיים שהרימו ראש באותה תקופה. אותם "אנשי לצון" שבפזמון, אינם אויב חיצוני עם פצצות, אלא לצים הרוצים לרמוס את מי שיראת ה' בליבו ומדבר על שפלות, הכנעה וענוה.

מלבד העיסוק בביטול ובעבודת ה' כבודות עברו, חידש הרבי הרש"ב גם את הממד המשיחי המאפיין כל כך את חב"ד היום: עד לאותו הדור היה הדגש בחב"ד בעיקר על השכל וההעמקה, והרבי רש"ב הוסיף את הדגש על המעשה: לראשי התיבות הידועים חכמה בינה דעת, הוסיף הרבי הרש"ב את ראשי התיבות חיילי בית דוד. בחסידיו ראה הרבי חיילים היוצאים לקרב, לקרב נפשות לאביהם שבשמים. מעניין לראות, כי אין בחב"ד דור שכולו רגש, אלא מתבצע כעין

מצות גמילות חסדים

מאברהם אבינו לומדים גמילות חסד. הרמב"ם כותב שגמילות חסד נכללת במצות "ואהבת לרעך כמוך" אך הפרטים, כבקר חולים והכנסת אורחים, הם דרבנן. ומבחינת המניע הפנימי, גמילות חסד שייכת למצות "והלכת בדרכיו", "מה הוא רחום אף אתה היה רחום. מה הקב"ה מבקר חולים [ז'ורא אליו ה" לבקרו] אף אתה בקר חולים". מטרת גמילות חסד היא להדמות לה' ולשקף אותו בעולם – לכן אין גילוי מפורט מה' כיצד לעשות זאת, אלא הפרטים מצטיירים בחז"ל מתוך לימוד בהנהגת ה' בתורה.

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

התכללות של גוף ונפש

מזה זמן שאני מוצאת שעוזר לי לנתח את הקשר בין גוף לנפש במעין סולם של רבדים: כאילו יש נפש שבנפש, גוף שבנפש, נפש שבגוף וגוף שבגוף. האם באמת יש מקום לחלוקה כזו או דומה לה? אם יש בזה משהו, אולי יש לזה שמות אחרים בחסידות ואפשר להעמיק בזה איכשהו?

מענה:

חלוקה כזו נמצאת בקבלה וחסידות. המדרגות הנוספות [מלבד גשמיות ורוחניות/גוף ונפש כפשוטן] נקראות גשמיות שברוחניות ורוחניות שבגשמיות, ובלשון הקבלה ב"ן דמ"ה ומ"ה דב"ן (הבהמה שבאדם והאדם שבהמה). בהתאמה.

בפשטות, נפש פירושה רצון (כמו בפסוק "אם יש את נפשכם" ובפסוקים נוספים), כח מתפשט ומתרבה (כמו פושו בארמית), וגוף הוא גבול (פ"ב מתחלפות באותיות

השפתים). לפי זה, גוף שבנפש [ב"ן דמ"ה] היינו תארי הנפש, כגון נפש שפלה לעומת נפש רחבה בפרקי אבות (תאר הוא גבול וצמצום של הנפש), ונפש שבגוף [מ"ה דב"ן] היינו הרצונות (והתאוות) המוטבעים בגוף לצורך קיום הגוף.

עבר ההיעתיד בטיפול נפש

במסגרת עבודתי פגשתי מטופל שאינו זוכר את עברו. בעבר היה לו נסיון לפגוע בעצמו ובעיות סביב כעס. כעת יש לו רצון טוב לתיקון והוא מעונין להתמודד עם העבר (בעבר הומלץ לו להמנע מכך). כיצד מומלץ להדריך אותו? האם טוב לפתוח את העבר או שעדיף להמנע מכך?

מענה:

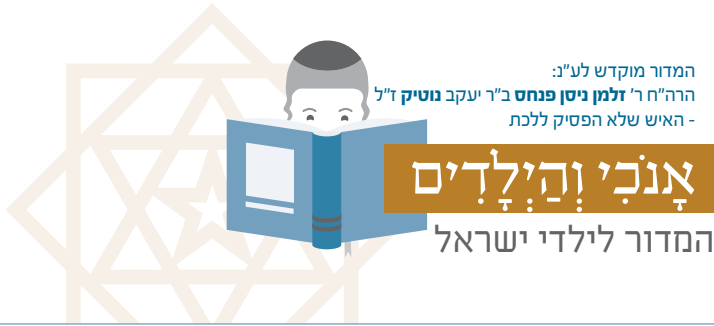
קודם צריך לחזק אותו באמונה שיש בורא עולם שמשגיח עליו, אוהב אותו ורוצה רק בטובתו. בנוסף, יש להחדיר בו את ההרגשה שבעצם העבר לא כל

כך חשוב, העיקר הוא לבנות את החיים מתוך ההוה, ושיש בחירה קפשית להתחיל דף חדש בחיים (כפי רצון הבורא) — וזה מה שבאמת חשוב (העיסוק בעבר הוא כמו לקרוא ספר על מישהו אחר...).

רק אחרי שכל הנ"ל חודר היטב לתוך התודעה שלו, ורואים שהוא מתחיל לבנות את עצמו בשמחה, אפשר קצת לחטט לתוך העבר — וגם זאת רק כדי שהעיסוק בו יעזור להתקדם בהוה עוד יותר.

עדכון מהשואל:

תודה רבה על המענה. להפתעתי היה ממש מוצלח. המטופל אינו שומר תומ"צ, ולא חשבתי לדבר על ה' בתוך הקליניקה מתוך חשש לגרום לניתוק מידי של המטופלים, שאינם מבינים מהי אמונה ושטופים בדעות קדומות על שומרי תומ"צ. אחרי עת הרב, דברתי באופן פתוח על ריבונו של עולם, מתוך אמונה שלמה, והרגשתי את התועלת ואת החיבור לפנימיות האלוקית של המטופל.

אַנְכִי וְהִילָדִים

המדור לילדי ישראל

יָרָא אֱלֹהִים אֶתְכֶם

פְּעָמִים נוֹהֵג הֵבֵן בְּדֶרֶךְ שׁוֹנָה מִזֹּו שֶׁל אָבִיו, וְלִפְעָמִים אֶפְלוּ הַפּוֹכָה מִמֶּשׁ. אֲבָרָהָם הוּא עֲמוּד הָאֱהָבָה וְאֵלּוּ יִצְחָק הוּא עֲמוּד הַיְרָאָה, וְאָף עַל פִּי כֵן הֵבֵן הוּא בֵּן. אֵת אוֹתָהּ דֶּרֶךְ שׁוֹנָה וְאֵת הַתְּכוּנוֹת הַהַפּוֹכוֹת שֶׁלוֹ הוּא יוֹרֵשׁ דְּוָקָא מִ... אָבִיו!

יָרָא אֱלֹהִים

”אֵתָהּ בָּא אֶתִּי לְמַפְלֵת?” פּוֹנָה אֵלַי חַיִּים, בְּדִיוֹק כְּשֶׁנִּשְׁמַע צְלָצוּל סִיוֵם הַהִפְסָקָה. ”לְמַפְלֵת? אֵיךְ? עֲכָשׁוּ מִתְחִיל שְׁעוֹר חֶשְׁבוֹן”, אָנִי עוֹנָה. ”עֹזֵב”, אוֹמֵר חַיִּים, ”כַּמָּה דְּקוֹת, לֹא יִקְרָה כְּלוּם. חוּץ מִזֶּה, הַשׁוֹמֵר בְּכַנְיָסָה לֹא נִמְצָא הַיּוֹם...”. הָאֲמַת שֶׁהַהֲצָעָה הִיְתָה מִפְתָּה, אֲבָל לְהִסְתַּבֵּךְ עִם הַמּוֹרָה מִמֶּשׁ לֹא בָּא לִי, וְאִם הַסְּפּוֹר עָלוּל לְהַגִּיעַ לַהוֹרִים שְׁלִי אֲזִי בְּכָל־ל...

מָמָה אָנִי מִפְּחָד? מֵהַתּוֹצָאָה. אָנִי לֹא רוֹצָה לְהִסְתַּבֵּךְ. הָאִם הַפְּחָד שְׁלִי מִלְּמַד עַל כֶּךָ שֶׁמִּקְצוֹעַ הַחֶשְׁבוֹן כָּל כֶּךָ חֶשׁוֹב לִי? שְׁאֲנִי לֹא מַעֲנִין לְהַפְסִיד אֶפְלוּ דְּקָה

בְּפִרְשָׁה שֶׁלֵּנוּ מִקִּבֵּל אֲבָרָהָם אָבִינוּ צִיוֹן לְשִׁבַח עַל פְּעָלוֹ. אֵין זֹו הַפְּעַם הַרְאֵשׁוֹנָה, אֲבָל בַּפְּעַם הַזֶּה יֵשׁ מִשְׁהוּ מִיְחָד, וְהוּא נִאֶמַר רַק לְאַחַר עֲמִידָתוֹ בְּנִסְיוֹן הָעֵקֶדָה. אֶתֶם וְדָאֵי יוֹדְעִים שֶׁאֲבָרָהָם אָבִינוּ מִצְטִין בְּמַדַּת הָאֱהָבָה. הוּא אוֹהֵב אֵת ה', אוֹהֵב אֵת הַבְּרִיּוֹת וּמִתְמַסֵּר לְהַטִּיב עִם כָּלֶם.

אֲבָל לְאַחַר נִסְיוֹן הָעֵקֶדָה מִצִּין אוֹתוֹ ה' לְשִׁבַח דְּוָקָא בְּגַלֵּל הַמַּדָּה הַהִפְפִּית לְאֱהָבָה – מַדַּת הַיְרָאָה. כַּאֲשֶׁר אָנִי מְרַגֵּשׁ קְרוֹב לְמִשְׁהוּ – קַל לִי לְאֱהָב אוֹתוֹ, אֲךָ כַּאֲשֶׁר אָנִי מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא מְרַחֵק מִמֶּנִּי – אָנִי יָרָא מִפְּנִי. רַק לְאַחַר שֶׁמִּתְגַּבֵּר אֲבָרָהָם עַל רִגְשׁ הָאֱהָבָה הַטְּבָעִי שֶׁהוּא רוֹחֵשׁ לְבָנוּ יְחִדּוֹ, פּוֹעֵל בְּנִגּוּד לְהַבְנָה שֶׁלוֹ וּמִצִּית לְדַבְּרֵי ה' לֹלָא כָּל תְּנָאֵי – מִתְגַּלֶּה עַד כַּמָּה הוּא יָרָא אֵת ה'. עַל כֶּךָ מִשְׁבַּח אוֹתוֹ ה' וְאוֹמֵר לוֹ: ”עֲתָה יִדְעֵתִי כִּי יָרָא אֱלֹהִים אֶתָּה.”. מִבִּין הָאֲבוֹת, אֵת מַדַּת הַיְרָאָה מִנְחִיל לָנוּ בְּעֵקֶר יִצְחָק אָבִינוּ. מַעֲנִינוּ, הַרְבֵּה

לזלזל ביראת הענש. מדוע? כי לכל אחד מאתנו יש פחדים. יש מי שמפחד מכלבים, יש מי שמפחד ללכת לבד בלילה ברחוב, ויש אחד שסתם נבהל כשמישהו מסתתר מאחוריו ופתאום מפתיע אותו בשאגה... אז אם היינו כאלו 'אמיצים', כאלו ששום דבר בעולם לא מפחיד אותם, היינו יכולים לומר שעבודת ה' מתוך יראת הענש לא שייכת אלינו. תכל'ס, בינינו, לפעמים הפחד מהענש הוא זה שגורם לנו בסופו של דבר לעשות את הדבר הנכון.

רָאָה תַּחֲתָיָהּ — יִרְאָה תַּחֲתָיָהּ

הרב חיים הוא הרב הכי מפחיד בתלמוד תורה. מכירים את המורים שפאשר הם נכנסים לפתח משתדלת מיד דממה? אז הרב חיים הוא מאלו. אצלו גם אף אחד לא מעז לאחור. כשהוא מודיע על מבחן — אין טעם להתכונן, כי כך יהיה, וזהו. חשבתי פעם לעצמי: מה כל כך מפחיד בו? הרי יש מורים שמחלקים ענשים על ימין ועל שמאל, ודוקא הרב חיים כמעט לא מעניש. הוא גם מאוד מצחיק ושופע בדיחות לרב. אז למה מבט אחד שלו עושה את אותה פעולה? ממה אנו חוששים?

היראה שלנו מהרב חיים היא מהאישיות שלו. יש בה משהו מפחיד ונוקב גם בלי שהוא מעניש. אולי זה מה שקוראים המבגדים 'סמכותי'. אתה מרגיש בעמידה שלו, בטון הדבור

אחת מהשעור? לא בטוח. אני פשוט לא מענין בענש. אני מפחד ממנו. פחד מענישה למי שעובר על כללים קים גם אצל המבגרים. למשל, מי שעובר על כללי הנהיגה עלול להקנס בסכום נכבד, ובמקרים חמורים אף נשללת ממנו הזכאות לנהג ברב.

גם בעבודת ה' אנו מוצאים ענישה ופחד מפניה. פעמים בכל יום (לפחות) אנו קוראים בקריאת שמע על השכר המבטח למי שישמע בקול ה' ויילך בדרךיו, ועל הענש שייקבל מי שילך בדרך הפוכה — "וחרה אף ה'... ועצר את השמים וכו'". לאחר מאה ועשרים שנה מקבלים הצדיקים גמול בגן עדן ואלו הרשעים באים על ענשם בגיהנום. ליראה מסוג זה קוראים יראת הענש.

דַּחַח מִפְּחָדֶיךָ?

האם יראת הענש היא דבר טוב? לא הכי... קיום מצוות רק בגלל הפחד מפני התוצאה פרושו לפחד מ... המקל! דמיונו את הענש כמו מקל ארוך, מנף אל-על, שה' אוחו בידיו, ואנו חנו מתרוצצים תחתיו בתורה שמה בכל רגע הוא ינחת עלינו. אז בעצם ממי אנו מפחדים — מה' או מהמקל?

ואף על פי כן, לפעמים אנו מכרחים להשתמש בכלי הזה. נכון, זו לא המדרגה הכי גבוהה בעבודת ה'. אנו מענינים לעבד את ה' מתוך רצון וחסק, ולא מפחד התוצאה, אבל אסור

ולשוחח עמו. בפגישה אישית אני יכול להתירם לא רק מהפבוד שרוחשים האנשים ומהאימה שהם חשים כלפינו, אלא ממנו, מהאישיות שלו.

תארו לכם שההזמנה היא לא לפגישה עם ראש הממשלה, אלא עם צדיק גדול מאוד, כזה שהאישיות שלו היא באמת משהו שיוצא מגדר הרגיל. עד היום שמעתי עליו הרבה ספורי מופתים, על הקדשה שלו, על גאונותו בתורה, על המדות הנעלות שלו, אבל לא יצא לי להפיר אותו מקרוב. ראיתי שאפלו רבנים חשובים מדברים עליו בהערצה, אז קל וחמר שכך הרגשתי בעצמי.

אבל אם אנופה להפנס אליו ליחידות תהפך ההערצה שלי והפחד מפניו לבושה, פשוט אתביש מפניו. האם הוא יעניש אותי? ממש לא. האם הפחד מפניו הוא בגלל מה שמספרים עליו? לאו דוקא. הבושה והיראה היא מהגדלה שלו. לידו אני פשוט מרגיש מיתה, מגשם כזה... ליראה מה' מסוג זה קוראים **יראה עלאה**.

שנזכה לפחד אף ורק מה' יתברך!

שבת שלום ומברך! 57

ובתנועות הימים שלו רצינות גמורה. כך הוא מתייחס גם לחמך הלמוד ולכללי הפתה. הוא לא מדבר סתם, הוא מתכוון לדברים שלו באמת.

יראה מסוג זה נקראת בלשון החסידות **יראת המלכות**. מדוע? כי היא מזכירה לנו את היראה מפני מלך. את המלך אני לא מכיר באפן אישי, מעולם לא ראיתי אותו ויתכן שלעולם גם לא אראה. מה אני יודע עליו? שיש לו ארמון ענקי ומפואר, שהוא נוסע ברכב מפואר בתוך שינה, ובעקר שכלם מקשיבים לו וסרים למשמעתו, הוא מחליט על הדברים החשובים ביותר במדינה. אז אם כלם שומעים לו, מכבדים אותו ויראים מפניו – כנראה שהוא באמת רציני. לא נותר לי אלא להצטרף...

יראה לצאפ – יראת פהולף

יום אחד אני חוזר הבייתה ומוצא בתבת הדאר מכתב הזמנה. אני פותח את המעטפה ומגלה מכתב רשמי ממשרד ראש הממשלה ובו הזמנה אלי, בשמי הפרטי, לבקור במעונו הפרטי של ראש הממשלה. כן יש כבר משהו אחר – אני הולך להפגש אתו באפן אישי

לאמת פלאול:

מה ההבדל בין יראת המלכות (יראה תתאה) ליראת הבושה (יראה עלאה)?

כל ילדה שיפתר נכונה את החידה, יזכה בכרטיס להגרלה על פרס שוה.

תשובות יש לשלח לדא"ל:

maosime@gmail.com או בטלפון **079-9211452** עד יום ב' הקרוב

אתה המשיח!

העבודה שלך היא לפחות "להביא לימות המשיח". זו עבודה קשה ותובענית, שדורשת יציאה מהמסגרת המוכרת והרגילה, מקיום התורה והמצוות כדי 'לצאת ידי חובה', ופעולה מלאת-אהבה ושאִיפה ל'ציור' של המשיח. אבל, במובן מסוים, אי אפשר לצייר את המשיח – המשיח לא נמצא בשדה-המציאות המוכרת לנו. אז איפה הוא? בתוכך! בכל אחד ואחת יש ניצוץ-משיח, כח אלוקי אין סופי שטמון בתוכו, אבל רובנו חיים מאה ועשרים שנה בלי לגלות את הכוחות האמיתיים שלנו. כדי שהאדם 'יוליד את עצמו' באמת נדרש מאמץ עצום, מודעות טבעית, מפוכחת ואמתית – כזו שאינה 'בורחת' לשמים וגם לא מתמלאת גאווה שקרית, אלא מעמיקה בדברים כפי שהם. חבלי הלידה של הלידה-העצמית הזו, לידת המשיח מתוכנו, הם-הם חבלי משיח.

חז"ל אומרים שסעודות שבת הם סגולה להנצל משלש פורענויות, וביניהן חבלי משיח, וכי שמירת השבת כתיקונה היא המפתח לגאולה. בשיעור העיקרי השבוע, הרב גינזבורג שליט"א, כדרכו, מעמיק בפסוק סעודות שבת ובמאמרי חז"ל וחושף מתוכם – בממדי הפשט, הרמז, הדרוש והסוד – את משמעותם לעבודת ה' שלנו, העבודה המאומצת להביא את המשיח, כדי להיטיב לעולם, להחזיר אותו לידיעת ה' ולחשוף את המשיח מתוכנו ובתוכנו.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

